

Gröna sköna Tyresö

Kommunplan 2015-2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT	4
2. EN BUDGET FÖR VÄLBEFINNANDE	5
3. MILJÖPARTIETS VISION FÖR TYRESÖ KOMMUN 2030	7
TYRESÖ – EN GRÖNSKANDE KOMMUN MED MÄNNISKAN I CENTRUM	7
4. LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR UTVECKLING – PÅ ALLVAR!	8
ATT HÅLLA SIG INOM EKOLOGINS RAMAR	8
JÄMSTÄLLD KOMMUN MED VÄLMÅENDE MÄNNISKOR	8
<i>Avgifter och kostnadsfördelning</i>	9
<i>Konkurrens, upphandling, insyn och kontroll</i>	9
UTMANINGAR	10
<i>Ekonomisk hållbarhet</i>	10
<i>Social hållbarhet</i>	11
<i>Kunskap och bildning</i>	13
<i>Ekologisk hållbarhet</i>	14
STRATEGISKA MÅLOMRÅDEN	15
<i>Klimat och miljö – att hålla sig inom ekologins gränser</i>	15
<i>Långsiktigt hållbar ekonomi – där skulder inte överläts på kommande generationer</i>	16
<i>Välmående och nöjda invånare med högt förtroende för kommunen</i>	16
<i>Jobb och näringslivsutveckling – för fler arbetstillfällen</i>	16
<i>Föredömlig arbetsgivare med kompetent personal</i>	17
MILJÖPARTIETS BUDGET JÄMFÖRT MED MAJORITETENS	17
MILJÖPARTIETS BUDGETPRIORITERINGAR 2015	18
<i>Besparingar</i>	18
<i>Satsningar</i>	19
6. RESULTATRÄKNING	20
KONSEKVENSER AV MILJÖPARTIETS BUDGETALTERNATIV PÅ RIKSPLANET	20
7. INVESTERINGAR OCH FINANSIERING	21
KAP 9. STYRNING OCH UPPFÖLJNING AV NÄMNDERNAS OCH BOLAGENS VERKSAMHET	21
VERKSAMHETSOMRÅDE 1: FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG	21
<i>Satsa på barnen</i>	21
<i>Särskilda uppdrag</i>	22
VERKSAMHETSOMRÅDE 2: GRUNDSKOLA, INKLUSIVE SÄRSKOLA OCH FRITIDSHEM	22
<i>Ge alla barn en chans</i>	22
<i>Särskilda uppdrag</i>	23
VERKSAMHETSOMRÅDE 3: FRITIDSGÅRDAR	24
<i>Meningsfull verksamhet och fritidsgårdar i alla kommundelar</i>	24
<i>Särskilda uppdrag</i>	24
VERKSAMHETSOMRÅDE 4: INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG	24
<i>Förebyggande insatser – social och ekonomisk hållbarhet</i>	24
<i>Särskilda uppdrag</i>	25
VERKSAMHETSOMRÅDE 5: OMSORG OM PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING	25
<i>God omsorg – alla människors lika värde</i>	25
<i>Särskilda uppdrag</i>	26
VERKSAMHETSOMRÅDE 6: ÄLDREOMSORG	26
<i>Värdig äldreomsorg</i>	26
<i>Särskilda uppdrag</i>	27
VERKSAMHETSOMRÅDE 7: GYMNASIESKOLA	27
<i>Ett bra och konkurrenskraftigt gymnasium</i>	27
<i>Särskilda uppdrag</i>	28
VERKSAMHETSOMRÅDE 8: VUXENUTBILDNING	28
<i>Livslångt lärande och nya livschanser</i>	28
<i>Särskilda uppdrag</i>	28
VERKSAMHETSOMRÅDE 9: ARBETSCENTRUM	28
<i>Fler i jobb och större frihet</i>	28

<i>Särskilda uppdrag</i>	29
VERKSAMHETSOMRÅDE 10: BIBLIOTEK, KULTUR OCH FRITID	29
<i>Ett utvecklat kultur- och föreningsliv</i>	29
<i>Särskilda uppdrag</i>	31
VERKSAMHETSOMRÅDE 11: PLAN OCH EXPLOATERING	31
<i>Effektiv markanvändning och byggande utifrån behov</i>	31
<i>Särskilda uppdrag</i>	32
VERKSAMHETSOMRÅDE 12: VÄGHÅLLNING OCH PARK	32
<i>Tillgängligt, säkert, tryggt och miljöanpassat</i>	32
<i>Särskilda uppdrag</i>	33
VERKSAMHETSOMRÅDE 13: MILJÖ OCH TRAFIK	33
<i>Ansvar för miljön och klimatet</i>	33
<i>Särskilda uppdrag</i>	34
VERKSAMHETSOMRÅDE 14: VATTEN OCH AVLOPP	34
<i>Säkra vattenkvalitet och klimatanpassa VA-systemet</i>	34
<i>Särskilda uppdrag</i>	35
VERKSAMHETSOMRÅDE 15: RENHÅLLNING	35
<i>Mindre resursslöseri, rent och snyggt</i>	35
<i>Särskilda uppdrag</i>	35
VERKSAMHETSOMRÅDE 16: BYGGLOVSVERKSAMHET	35
<i>Tillgängligt, säkert och avgiftsfinansierat</i>	35
<i>Särskilda uppdrag</i>	35
VERKSAMHETSOMRÅDE 17: NÄRINGSLIV	36
<i>Särskilda uppdrag</i>	36
VERKSAMHETSOMRÅDE 18: GEMENSAM VERKSAMHET	36
<i>Värdegrund</i>	36
<i>Jämlikhet och jämställdhet</i>	37
<i>Särskilda uppdrag</i>	37
VERKSAMHETSOMRÅDE 19: KOMMUNALFÖRBUND	37
<i>Ekonomiskt, bättre kompetens, mindre som faller mellan stolarna</i>	37
<i>Särskilda uppdrag</i>	38
VERKSAMHETSOMRÅDE 20: POLITISK VERKSAMHET	38
<i>Demokrati</i>	38
<i>Särskilda uppdrag</i>	38
VERKSAMHETSOMRÅDE 21: TYRESÖ BOSTÄDER AB	39
<i>Bygg och efter behov</i>	39
<i>Särskilda uppdrag</i>	39
VERKSAMHETSOMRÅDE 22: TYRESÖ NÄRINGSLIVSAKTIEBOLAG	39
UPPFÖLJNING, INTERN KONTROLL OCH KOMMUNIKATION	39

1. Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

1. *fastställa utdebiteringen för 2015 till 19,78 kronor per skattekrona,*
2. *fastställa miljöpartiets vision 2030 och förslag till strategiska målområden för mandatperioden 2015-2018,*
3. *fastställa miljöpartiets förslag till inriktning särskilda uppdrag som anges för olika verksamhetsområden och kommunala bolag,*
4. *de mål som fastställts i alliansens tidigare kommunplaner upphör att gälla,*
5. *fastställa budgeterade ramanslag per verksamhetsområde för budgetåret 2015 enligt alliansens kommunplan, med justering av de ändringarna i miljöpartiets förslag till kommunplan (vi har inte siffrorna för 2016-2018),*
6. *anslagen till förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola baseras på beräknad volym, och avräkning mot faktisk volym sker vid bokslut, samt miljöpartiets satsningar,*
7. *miljöpartiet deltar inte i beslutet om att fastställa alliansens förslag om budgeterade resultaträkningar, finansieringsanalyser och balansräkningar för budgetåren 2014-2016 enligt bilaga 1 till alliansens kommunplan,*
8. *fastställa miljöpartiets förslag till investeringsprogram som är 50 mkr lägre än det budgeterade investeringsprogram som redovisas i bilaga 2 till alliansens kommunplan, vilket kräver återremiss och hård prioritering,*
9. *godkänna att kommunstyrelsen får besluta om smärre omfördelningar mellan verksamhetsområden om det behövs för att uppnå en bättre samlad måluppfyllelse,*
10. *lån får tas upp inom en ram på 920-50 miljoner kronor, dvs 870,*
11. *fastställa ramen för koncernens rörelsekrediter till 150 miljoner kronor,*
12. *godkänna att kommunen sammantaget tecknar borgen såsom för egen skuld för Tyresö Bostäder AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 1 690 miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader,*
13. *fastställa revisorernas budget för 2015 enligt belopp som fullmäktiges presidium föreslår, samt,*
14. *fastställa borgensavgiften för Tyresö Bostäder AB till 0,4 procent av vid var tidpunkt utnyttjad del,*
15. *fastställa miljöpartiets förslag om att avsätta 10 000 000 kr till en social investeringsfond,*
16. *fastställa att Tyresö kommun påbörjar arbetet för en jämställdhetsbudget år 2016,*
17. *i övrigt godkänna miljöpartiets förslag till Kommunplan för 2015-2018.*

2. En budget för välbefinnande

Kärlek, natur, gemenskap, trygghet, framtidstro och andra sociala och kulturella värden är förutsättningar för människors välbefinnande. Mycket kan påverkas, även här i Tyresö – här finns goda förutsättningar. Miljöpartiet ser till helheten och det ömsesidiga samspelet och beroendet mellan oss människor, samhället och naturen. Omtanke om barn, unga vuxna och äldre är både mänskligt och ekonomiskt lönsamt. Ett rikt natur- och kulturliv ger livskvalitet, medan minskad miljö- och klimatpåverkan är avgörande för vår och kommande generationers framtid. Tillsammans kan vi göra skillnad.

Vår politik strävar mot att fördela resurserna så att nu levande och framtida Tyresöborna och andra människors välbefinnande säkerställs. Vi sätter jämställdhet och jämlikhet högt, och vill utveckla demokratin och öka delaktigheten i Tyresö. Med förebyggande insatser och satsningar på barn, unga och äldre, personal, arbetslösa och på dem som hamnat utanför trygghetssystemen, får vi både ett mänskligare och ett mer välmående samhälle som dessutom blir ekonomiskt hållbart på både kort och lång sikt.

Omsorgen om barn, ungdomar och äldre är skälet till att miljöpartiet också i år föreslår en skattechöjning på 30 öre, vilket innebär ett tillskott på ca 30,6 miljoner kr (mkr). Att stärka ekonomin är nödvändigt för att klara satsningar inom skolan och omsorgen. Vi föreslår även en social investeringsfond på 10 mkr, för att vända trenden med stort utanförskap med relaterade kostnader. Vi gillar inte skattechöjningar, men bryr oss mer om våra barn, ungdomar och äldre, samt om andra som behöver samhällets stöd. Vi värnar både välfärden och kommunens anställda.

Åratal av alliansstyre i Tyresö, landstinget och nationellt har gett negativa konsekvenser för många barn, ungdomar och äldre, och dränerat den gemensamma ekonomin som blivit alltmer ansträngd. Tyresö kommuns växande skuldsättning går stick i stäv med kommunens mål om ekonomisk hållbarhet. Kommunens medarbetares sjukfrånvaro är hög och allra högst på social-, och barn- och utbildningsförvaltningen. Besparingar och avskedanden för att klara budgeten har nått vägs ände. Det är för få lärare och andra stödjande vuxna i skolan och förskolan, för lite personal på fritids, och för lite satsas på socialt arbete. Avgiftshöjningar har införts på fritidsklubbar och inom omsorgen om äldre och funktionsnedsatta. Denna ekonomiska omfördelning leder i sin tur till utanförskap och skapar nya kostnader.

Miljöpartiet ifrågasätter synen på människan som enklare en ekonomisk varelse. Vi är sociala, kulturella och biologiska individer. Att reducera medborgarna till kunder som konsumerar vård, skola och omsorg i deras kontakt med kommunen och myndigheter är både förminskande och direkt felaktigt. Offentligt finansierad verksamhet (betald av medborgarna) ska inte likställas med en marknad/torghandel. Vi är medborgare, elever, patienter, klienter, resenärer, brukare med mera och ska bemötas därefter.

Vi har de senaste åren konstaterat att alliansen tagit till sig alltmer av frågor som vi i miljöpartiet drivit. Ibland har det tagit onödigt lång tid, vilket lett till onödig miljö- och klimatbelastning. Men vi slår oss inte till ro. Trots att det kan tyckas att miljöpartiets politik blivit allmängods, så räcker det inte. Det måste till mindre prat och mer verkstad, det vill säga, både högre ambitioner i det som görs men väsentligt fler nya lokala, klimat- och miljöinitiativ. Miljöpartiet gör skillnad!

Det är oerhört angeläget att värna och ta tillvara bostadsnära grönområden, och de gröna svaga sambanden i den gröna kilen som förbinder Tyresö med Haninge, Nacka och Stockholm. Dessa samband/länkar är avgörande för att djur och växtliv ska kunna ta sig mellan grönområdena. Vi har ett arv att förvalta och det ska vi göra. Enskilda intressen väger lättare än allmänintresset i väsentliga frågor som dessa.

Miljöpartiet ser med oro på framtiden. Men också med tillförsikt och lösningsinriktat. Klimatförändringarna angår oss alla och är för avgörande för att låta partipolitik och maktpolitiskt spel stå emellan. Konkreta handlingar och ambitionshöjningar i beslut där det går att påverka är nödvändigt. Effekterna av koldioxidutsläpp, överkonsumtion och utrotande av andra arter blir allt mer kännbart. Miljöpartiet ser problemen och försöker lösa dem. Stoppa huvudet i sanden-taktik och säga att någon annan ska ta ansvar ligger inte för oss. Det är vi, här och nu som måste ta ansvar, i synnerhet vi som har byggt vårt välstånd på fossil energi och som kommer att drabbas minst av klimatförändringarna.

Med ett starkare Miljöparti i en ny politisk majoritet blir grön politik möjlig på allvar. Vi fortsätter arbetet med att få ökat stöd av kommuninvånarna med målet att ingå i en ny majoritet efter valet 2014. Vi har ett långsiktigt perspektiv. Vi är övertygade om att våra satsningar och vår politik kommer att leda till ett trivsammare Tyresö – lyckligare barn, ungdomar, äldre och bättre hushållning med resurser – mänskliga, naturens och de finansiella. Med ditt stöd kan Miljöpartiet både påverka och ta ansvar!

Marie Åkesdotter och Peter Bylund
Gruppledare och språkrör Miljöpartiet de gröna Tyresö

3. Miljöpartiets vision för Tyresö kommun 2030

Tyresö – en grönskande kommun med människan i centrum

Gröna sköna Tyresö med naturen in på knuten. Gröna sköna Tyresö, där barn och ungdomar växer upp i en lugn, men kreativ och stimulerande miljö. Tyresö vimlar av mötesplatser, både inom- och utomhus. Vårt kultur- och föreningsliv sjuder.

Förebyggande är ett ledord i Tyresö och ett kraftfullt verktyg mot ohälsa, droger och brott. Tyresö är ett föredöme när det gäller omsorgen om unga, gamla, funktionsnedsatta och människor som behöver samhällets stöd.

Tyresö har under åren fokuserat på skola och utbildning, vilket gett alla barn och ungdomar goda förutsättningar till ett bra arbetsliv och ett lyckligt liv i stort. I Tyresö finns möjligheter till livslångt lärande, med omskolningsmöjligheter och vidareutveckling i livets olika skeden. Miljön är en gynnsam för människor, sysselsättning och ekonomi. Tyresö kommun är en föredömlig arbetsgivare för alla anställda, vilket också är till gagn för medborgarna.

Tyresö är en tillgänglig och ansvarstagande kommun med långsiktigt hållbar ekonomi, där välståndet inte baseras på lånade pengar. Genom klok upphandling kan mindre företag konkurrera om uppdragen och leverera varor och tjänster för Tyresö kommuns räkning. Sociala aspekter och miljöhänsyn är implementerat i upphandlingsprocessen, liksom kvalitetssäkring.

Antalet arbetsplatser i Tyresö har under åren blivit fler, bland annat genom effektivare markanvändning, ett diversifierat näringsliv och flera utvecklade företagsbyar. Många miljö- och klimatsmarta företag är etablerade. Kommunens samverkan, egna satsningar och lokala upphandlingar har skapat jobb möjligheter för ungdomar och de som anses stå långt ifrån arbetsmarknaden. Sociala företag har stöttats och är integrerat i Tyresö.

Tyresös fastigheter och bostäder är energieffektiva och håller hög boendestandard – oavsett boendeform. Solceller och små vindkraftverk ger ett betydande bidrag till fastigheternas energianvändning. Bostadsbrist och hemlöshet är ett minne blott. En genomtänkt stadsplanering har gett bilfria centrum, där cykeln är det vanligaste lokala forskaffningsmedlet. Tvärförbindelserna är goda och resandet till andra kommuner sker i första hand med kollektivtrafik. Service finns där människor bor och verkar.

Tyresö har medverkat till att inrätta en marin nationalpark i Östersjöns skärgård och att havets vattenkvalitet kontinuerligt har förbättrats. Tyresös klimatbelastning och miljöpåverkan har sjunkit radikalt och fortsätter kontinuerligt att minska. Tyresö har lyckats med kombinationen av bostadsbyggande, utan att knäpa på värdefulla bostadsnära grönområden och de svaga sambanden i den gröna kilen som är så viktig för hela Stockholmsregionen. Tyresö kan också numera stolt kalla sig en Fairtrade City.

Tyresö har en grön ordförande i kommunstyrelsen sedan några val. Flera demokrati-reformer har genomförts, vilket gett ökad delaktighet och bidragit till en vital politisk debatt. Fler ungdomar har engagerat sig i utvecklingen av Tyresö, sin skola, fritidsgård, bostadsområde, kultur och idrottsverksamhet. Tyresö är ett varmt och vänligt samhälle.

4. Långsiktigt hållbar utveckling – på allvar!

Att hålla sig inom ekologins ramar

Det övergripande målet för planering, budget och beslut inom all kommunal verksamhet ska bidra till långsiktigt hållbar utveckling. Det kräver fokus på ekologisk hållbarhet och prioritering av mänskligt välbefinnande, framför ensidighet om ”ekonomiskt tillväxt”. Ekonomi är hushållning med resurser och det vi allra mest måste hushålla med är vårt naturkapital. För parallellt med den förhärskande strävan mot ”ökad tillväxt” (högre BNP), överutnyttjas och utarmas våra ekosystem. Att fiska ut hav och skövla skogar ger kortsiktiga finansiella vinster, men ingen reell tillväxt. Tvärtom!

20 augusti 2013 inföll Earth Overshoot Day (ekologiska skuldens dag). På 8 månader används ekosystemtjänster som det tar jordklotet 12 månader att skapa, samtidigt som våra avfallsmängder ökar. 1986 överskreds gränsen för vad jorden tål för första gången och allteftersom de ekologiska systemen stressas ser vi allt fler ekologiska kollapser.

Effekter av klimatförändringar är konsekvenser av vårt ohållbara levnadssätt. FNs klimatpanels (IPCC) mål om att undvika att jordens dygnstemperatur stiger mer än 2 grader C, tar sin utgångspunkt utifrån att effekterna därefter bedöms bli ohanterliga. Vid 4 graders temperaturökning kommer delar av planeten att bli obeboeliga under den varma årstiden. Dessutom kommer hundratals miljoner människor vid kustområden att drabbas av översvämningar och stormfloder. Klimateffekterna märks redan och mest i fattiga delar av världen, där människor som bidragit minst till växthusgasutsläppen bor.

31 mars i år presenterade IPCC sin hittills mest omfattande analys av kunskapen om klimateffekter och anpassning till klimatets förändring. I rapporten konstateras att den pågående klimatförändringen innebär betydande risker för bland annat global livsmedelsförsörjning och för ekonomisk utveckling. IPCC betonar att vi både måste bromsa utsläppen och anpassa samhället för att minska sårbarheten. Ju snabbare detta sker, desto lägre är riskerna för allvarliga klimateffekter. Prognoser pekar dock mot de värsta scenarierna, motsvarande en temperaturökning över 4 grader år 2100. Utsläppen accelererar snarare än planar ut och forskare menar att det är väldigt bråttom att vända utvecklingen och att vi har fyra eller högst fem år på oss.

Jämställd kommun med välmående människor

Med jämtegrering (genusbudget) görs analyser av de konsekvenser som fördelningen av skattemedel får för kvinnor respektive män. Jämtegrering ger också svar på hur vi ska arbeta för att uppnå jämställdhet, vilken strategi som ska användas. Hänsyn till jämställdhet ska tas när åtgärder som påverkar människor planeras, genomförs och/eller utvärderas. Insatserna kan innebära att normer ifrågasätts och att resurser omfördelas.

Tyresö kommun har goda möjligheter att främja både psykisk och fysisk hälsa hos tyresöborna och hos kommunens personal, vilket inte minst är väsentligt då antalet äldre i kommunen förväntas öka stort de kommande åren. Hälsofrämjande och förebyggande insatser lönar sig - vid olycksfallsprevention belastas kommunerna, medan landstinget hämtar hem vinsterna. Vid rehabiliteringsinsatser bär landstingen kostnaderna medan kommuner, arbetsgivare med flera minskar kostnaderna. Hälsovinster som ökad livskvalitet och förbättrad privatekonomi tillfaller individen.

Naturens stärkande och läkande kraft, både förebygger och hjälper människor att återfå sin hälsa, funktionsförmåga och livskvalitet – ofta utan läkemedel och biverkningar. Att umgås med djur inom äldreomsorgen är hälsofrämjande och beprövat. Samma koncept kan användas för ensamkommande barn och flyktingar, där språk- och kulturbarriärer lättare övervinns. Vårdhundar kan användas för rehabilitering av personer med funktionsnedsättning.

Varje människa har behov av att bli sedd och bli bekräftad. När föräldrar och samhälle misslyckas med uppgiften och ansvaret, ökar risken för in- och utåtagerande beteenden. Tidiga insatser är nödvändigt – för att stötta familjer och fånga upp barn med problem (egna eller i familjen) i förskolan, skolan, gymnasiet, fritidshemmen och fritidsgårdarna. Socialtjänsten och skolhälsovården måste få resurser, så att familjer, barn- och ungdomar inte lämnas i sticket. Förskolegrupper och klasser ska inte vara större än att alla barn och ungdomar blir sedda och får de nödvändiga kunskaper som de har rätt till. Inget barn ska lämnas i sticket om de mobbas eller behandlas illa.

Avgifter och kostnadsfördelning

Taxor är en inkomstförstärkning som samtidigt kan slå socialt orättfärdigt. En skattehöjning drabbar låginkomsttagare i mindre grad än höginkomsttagare. En taxehöjning å andra sidan, drabbar de med låga inkomster mer än dem med höga inkomster. Politiska partier väljer antingen det ena eller det andra, trots att sambanden mellan resurser och möjligheter oftast är klara. Miljöpartiet vill göra dessa frågor tydligare för medborgarna, då låg skatt inneburit att många taxor istället höjts.

Miljöpartiet säger inte nej till alla taxehöjningar men försöker bedöma varje taxehöjning ur ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt perspektiv. Vi har därför sagt nej till höjningar av avgifter till fritidsklubb, höjd äldreomsorgstaxa + avgift på hjälpmedel, familjerådgivning, indexerad höjning till kulturskolan mm. Vi har däremot sagt ja till höjda p-avgifter, hyra av kommunens lokaler, höjda vatten- och avloppsavgifter (VA) på grund av ökade kostnader. Men vi har tidigare opponerat oss då alla i VA-kollektivet fick vara med och betala stora delar av enskilda hushålls VA-anslutningsavgifter på Östra Tyresö.

Konkurrens, upphandling, insyn och kontroll

Den offentliga sektorn ska agera föredöme vid upphandling för hållbar utveckling. En vanlig missuppfattning är att kommuner alltid måste välja lägsta pris. Tyresö kommun är en relativt stor upphandlare och genom att ställa adekvata krav kring aspekter såsom kvalitet, sociala och etiska frågor, djurskydd, hälsa, miljö och klimat, ska kommunen driva på utvecklingen mot hållbar produktion, hållbara produkter och tjänster. Kraven ska följa EG-rättsliga icke-diskriminerande principer. Skattepengar ska inte användas så att människor i fattigare länder utnyttjas. Att köpa rättvisemärkta varor till kommunens verksamheter är ett effektivt sätt att visa global solidaritet. Krav på energieffektivitet, transporter och materialval ska ställas utifrån klimatkrav och livscykelanalys.

Många olika huvudmän som ofta anges vara lika med valfrihet, kräver både flexibilitet och överkapacitet i kommunens organisation, vad det gäller lokaler, personal och verksamheter, vilket också påverkar hushållningen med resurser. Alla som arbetar för Tyresö kommun – oavsett inom eller utanför kommunen, ska göra det på rimliga villkor och inte riskera hälsan eller att bli dåligt behandlad.

En anställd, konsult eller förtroendevald som misstänker oegentligheter inom någon av Tyresö kommuns verksamheter, ska enkelt kunna berätta det för överordnade och/eller till de kontrollorgan som finns inom och utanför kommunen. Meddelarfrihet ska gälla all verksamhet.

Beslut om konkurrensutsättning av kommunens verksamheter ska grundas på saklighet och utifrån konsekvensanalyser. Konkurrensutsättning innebär ofta att priserna pressas på kommunala tjänster och att besparingarna betalas av dem som utför arbetet – genom lägre lön och sämre arbetsvillkor. Priset betalas också av medborgarna – som får sämre insyn och ofta sämre bemanning och verksamhet. Den kommunala verksamheten påverkas dessutom med ökad administration och större kontrollapparat.

Att riskkapitalbolag ofta inte skattar i Sverige utan tar vinster till skatteparadis är också bekymmersamt. Negativt är också de förlorade gemensamma tillgångarna, exempelvis alliansens utförsäljningar av tre förskolor för 145 000 kr som några år senare delar ut ca 1,5 miljoner kronor i vinst om året till köparen. Detta förhållningssätt är inte förenat med en ansvarsfull och långsiktigt hållbar ekonomi. Senaste exemplet på misshushållning och gynnande av enskilda kommuninvånare, är alliansens beslut om Tyresö Bostäders (kommunens bolag) utförsäljning av Diamantgången, där beståndet såldes långt under marknadspris.

Utmaningar

Ekonomisk hållbarhet

Efter år av alliansstyre i Tyresö, på landstinget och nationellt har ekonomin blivit alltmer prövad. Regeringen har infört flera reformer som gett ökade kostnader för kommunerna till exempel i form av ökat försörjningsstöd. Tyresöalliansens inte alltid genomtänkta investeringar, med efterföljande ökande lån, går stick i stäv med våra mål om ekonomisk hållbarhet, de mål som vi gemensamt fattat beslut om. Trots att Tyresö kommun aldrig har haft så mycket pengar att röra sig med, på grund av engångsintäkter, markförsäljning och återbetalning av försäkringspengar, klaras inte målen.

Mer än 20 000 personer står i Tyresö Bostäders bostadskö. Det planeras för ett stort antal bostäder i kommunen, men alldeles för få hyresrätter. Tyresös ungdomar har svårt att hitta en bostad, liksom de som vill flytta till Tyresö. Det vill säga om de inte har möjlighet att köpa sig en bostad. Stockholms Handelskammare varnar för att ekonomin hotas av bostadsbristen. En stor del av problemet är underskottet på hyresrätter, något som gör att bland annat ungdomar har svårt att etablera sig.

Personalomsättning inom socialförvaltningen är hög, vilket både drabbar de som arbetar kvar i verksamheten och de människor som har kontakt med förvaltningen. Beräkningar visar att en nyrekrytering av en socialsekreterare innebär en merkostnad på ca 340 tusen kronor (tkr). Personalens förutsättningar måste förbättras så att resursdräneringen kan stoppas. Det är för få lärare i skolan och förskolan, för lite personal på fritids, för lite satsas på det stödjande sociala arbetet och på de ideella sociala organisationerna.

Inom socialtjänsten har flera tjänster vakanshållits, bland annat inom Missbruksenheten och Individ- och familjeomsorgen, trots ökat missbruk och psykisk ohälsa, i synnerhet bland unga. Detta kan inte ens tyckas vara bra på kort sikt, än mindre på lång sikt, då kostnaderna sannolikt kommer att mångfaldigas. Allt fler barn och ungdomar är i behov av samhällets stöd och resurser. Anmälningarna av barn som far illa i hemmen är många, liksom kostnaderna för dygnplaceringar och missbruksvård.

Kostnaderna för ungdomar (upp till 20 år) som dygnplacerats i familje-, jour- och HVB-hem fortsätter att öka. För 2013 var kostnaderna 45 miljoner kronor (mkr) och för 2014 visar prognoserna på över 46 mkr. Alliansen har budgeterat 41,5 mkr år 2014, vilket är en underfinansiering. För 2015 vet vi inte vad kostnaden blir, men risken är att kostnaden blir minst lika stor. För att inte kostnaderna ska fortsätta öka år efter år krävs tidiga insatser. Vi måste bryta den negativa trenden! Stöd ska sättas in tidigt, ju längre vi väntar, desto högre blir både de mänskliga och samhällsliga kostnaderna.

Alliansens omvända ”Robin Hood-politik” har inneburit en orättfärdig ekonomisk omfördelning, vilket riskerar att leda till utanförskap som i sin tur skapar nya kostnader.

Tyresö kommun har en pensionsskuld som ligger utanför balans- och resultaträkningen. Det handlar om pensionsåtaganden gentemot kommunens anställda som intjänats före 1998. För att klara kostnadsökningen krävs en långsiktig plan. Annars riskerar pensionerna att tränga ut annan kommunal verksamhet. Det går inte att blunda och skjuta problemet på framtiden. Förr var det ovanligt att kommuner avsatte pengar för att klara framtida pensionsutbetalningar. Dessa utbetalningar hanterades löpande efter hand som de dök upp. Det innebär att kostnaderna för pensionerna sköts över till kommande generationer. För 2014 uppgår summan till 875,7 miljoner kronor (mkr) och beräknas till 864,8 mkr år 2015. Istället för att belåna ytterligare ska engångsintäkter (markförsäljningar och annat) användas för investeringar och stärka kommunens finansiella ställning och soliditet.

Social hållbarhet

Utanförskap är inte oundvikligt, utan går oftast att förebygga med tidiga insatser. Att inte agera i tid är ett stort slöseri med mänskliga och samhällsliga resurser. Kostnaderna för ett barn som hamnar snett är alltför stora. Skandalivs ”Utanförskapets pris” visar på konsekvenserna av att inte ge varje barn de förutsättningar och verktyg som de behöver för att kunna skapa sig ett liv med mening och egen försörjning.

Varje år börjar runt 650 sexåringar grundskolan i Tyresö. Enligt Skandaliv riskerar 84 av dessa barn att hamna utanför samhället som vuxna, det vill säga om vi inte gör mer för att undvika detta. Beräkningar visar att utanförskapet (de 84 individer) kostar kommunen över 400 miljoner kronor (mkr). Därutöver får landstinget, försäkringskassan, arbetsförmedlingen, rättsväsendet med flera kostnader på uppemot dubbelt så mycket, vilket också drabbar alla skattebetalare. Totalt kostar det samhället 1,323 mkr.¹ Tillkommer gör bortfallet av skatteintäkter genom produktionsbortfallet.

¹ <http://utanforskapetspris.se/> (20140527)

En majoritet av de svenska hushållen har fått bättre ekonomi de senaste åren, men skillnaderna mellan hushållens ekonomi har ökat. Klyftorna har vuxit och skillnaderna mellan kvinnors och mäns ekonomiska förutsättningar har också ökat. Detta påverkar barnens situation.

Många barn i Tyresö lever i ekonomisk utsatthet, kanske upp till 2-3 barn i varje klass. Det är barn i hushåll med låg inkomst och/eller försörjningsstöd, ofta med ensamstående föräldrar (mödrar). Ofta saknas idrottskläder, pengar till mobil, dator och uppkoppling och pengar till utflykter och aktiviteter till föreningslivet. Ekonomisk utsatthet kan vara svårt för barn i en relativt rik kommun som Tyresö, där man inte kan leva upp till klädesnormer, semestrar och aktiviteter. Utan dator är det problematiskt med skolarbetet och att koppla upp sig mot kommunens skolportal.

Här är några fakta från Rädda Barnens senaste rapport, "Ung röst Tyresö 2014", där tyresöbarn svarat hur de upplever sin situation. Resultatet visar bland annat:

- 93 % är stressade över skolarbetet
- 19 % av tjejerna har haft ätstörningar under det senaste året
- 24 % har under det senaste året känt sig mobbade eller kränkta
- 43 % har under det senaste året blivit ombedda av personal på skolan att ta med pengar till aktiviteter
- 8 % har inte kunnat delta i en fritidsaktivitet under det senaste året för att det kostat pengar
- 14 % har under det senaste året oroat sig över att familjens pengar inte ska räcka
- 6 % känner sig inte alltid trygga hemma
- 5 % har under det senaste året oroat sig för att bli vräkta

Tyresö kommuns anställdas sjukfrånvaro är för hög. Inte så förvånande är den högst på social- och barn- och utbildningsförvaltningen, inom verksamhetsområden med högst belastning, och här arbetar övervägande delen kvinnor. Detta är både ojämlikt och ohållbart. Enkäter har visat att personalens förtroende har sviktat för kommunledningen och att upplevelsen av möjlighet till påverkan i sitt eget arbete är för liten.

I slutet av 2013 meddelade så Socialtjänsten i Tyresö att de inte klarade myndighetsutövningen att utreda barn och unga som far illa. Situationen var så illa att förvaltningen ifrånsade sig ansvaret och lade tillbaka det på politikerna. 22 individuella fall av barnmisshandel, missbruk – eget och inom familjen, psykosocial ohälsa mm, kunde inte tas om hand och utredas. 54 fall hade tagit för lång tid att utreda och slutföras inom de fyra månader som lagen kräver. Tjänstemännen skrev:

"Rapporten från utredningsenheten för barn- och ungdom inom individ- och familjeomsorgen beskriver den överbelastade arbetssituation som råder på enheten. Utredningsenheten kan, på grund av ett ökande antal utredningar och en ökad ärendetyngd, inte avsluta utredningar eller påbörja nya utredningar i den omfattning som skulle behövas. Enheten har också haft en relativt hög personalomsättning under det senaste året. I rapporten presenteras en lista över antal ärenden där förhandsbedömning har gjorts och beslut om att inleda utredning har fattat, men där utredningsarbetet inte har kunnat påbörjas. Även där utredningen överskridit fyra månader redovisas."

Alliansen har länge underfinansierat den sociala verksamheten, både uppsökande och rehabiliterande. Organisationen har slimmats och personal har slutat. Som akut lösning har konsulter satts in, avsevärt dyrare där både kontinuitet och kvalitet blivit lidande. Ineffektivt och sämre för tyresöborna. Nu behövs nyrekryteringar, för att upprätthålla servicen gentemot invånarna, för att inte pressa medarbetarna över det yttersta och för att minska personalomsättningen.

Lönerna för socialsekreterare måste höjas för att Tyresö kommun ska vara en arbetsgivare som tar jämställdhet på allvar. Social-sekreterarna måste kunna arbeta under rimliga förhållanden, dels för att hinna med sitt arbete och dels för att inte riskera att fatta felaktiga beslut eller göra missbedömningar. Tyresö kommun behöver också stödja och ta hjälp av sociala och ideella föreningar, så att deras verksamhet används till fullo.

Att få åldras med värdighet. Otaliga är berättelserna om missförhållanden på äldreboenden i Tyresö och i övriga delar av landet. Frågan blir ännu viktigare när kommunens omsorgsboenden blivit allt mer vårdtyngda och fått fler boende. Miljöpartiet var aktiva i folkomröstningskampanjen att stoppa alliansens försämringar inom omsorgen för de äldre och funktionsnedsatta. Trots en överväldigande majoritet avslög alliansen resultatet med hänvisning till att de ansåg att för få röstade.

Kunskap och bildning

Efter många år av alliansstyre på nationell nivå och i Tyresö finns också stora utmaningar på skolans område. Tyvärr väljer allt fler lärare att lämna yrket och för få väljer lärarutbildningarna. Länsstyrelsens beräkningar visar att 15-16 000 lärare kommer att saknas år 2020 i Stockholmsregionen. Läraryrkets status måste höjas och lärarna måste få ägna tiden åt den pedagogiska verksamheten, inte åt administration.

Det ska inte finnas bra och dåliga skolor – alla skolor ska vara bra. Vi ser allvarligt på de stora variationerna i kunskapsresultat mellan rektorsområden och mellan pojkar och flickor. Skolan ska ge alla barn likartade förutsättningar till bra start i livet. Det är helt oacceptabelt att så många barn lämnar grundskolan utan att ha blivit godkända i grundläggande ämnen. Den socioekonomiska ersättningen ska kompensera för att uppnå likvärdighet, men vi konstaterar att den inte gör det i Tyresö. Istället innebär alliansens nya hyreskostnadssystem att nybyggda skolor får högre hyra och får skära ner på personal, vilket drabbar många barn som har sämre studieförutsättningar.

I maj månad i år kom Skolinspektionens rapport, efter att ha granskat Tyresös skolor. Där står att kunskapsresultaten varierar mellan Tyresös kommunala grundskolor, att ansvariga måste analysera skillnaderna och ta reda på vad som krävs för att alla elever ska få lika goda förutsättningar att nå kunskapskraven. Kommunen måste säkerställa att förskolor och fritidshem ger alla barn och elever goda möjligheter att utvecklas. Ansvariga saknar kännedom om kunskapsresultaten i grundsärskolan och måste bli bättre på att följa upp resultaten. Vidare står:

”Nästan en av fyra elever lämnar den kommunala grundskolan i Tyresö utan godkända betyg i alla ämnen. Pojkar som grupp når sämre resultat än flickor som grupp. Dessutom varierar resultaten mellan de olika skolenheterna. På Nyboda skola gick 40 procent av eleverna ut årskurs 9 förra året utan godkända betyg i alla ämnen. På Kumla skola var motsvarande andel 15 procent.

Tillsynen visar att ansvariga politiker och förvaltningen inte tagit ett tillräckligt ansvar för att säkra att den kommunala grundskolan ger alla elever förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen utifrån sina behov och förutsättningar. Till exempel följs inte varje skolas resultat upp på ett tillräckligt bra sätt. Ansvariga saknar därför tillräcklig kunskap om vilka resultat skolorna når, vilka skillnader som finns mellan olika elevgrupper och vad skillnaderna kan bero på.

Även på skolnivå är kvalitetsarbetet otillräckligt. Det finns flera exempel på skolenheter som inte följer upp elevernas resultat i tillräcklig utsträckning och som därför inte vet varför kunskapsresultaten ser ut som de gör och vad som fungerar bra respektive vad som behöver förbättras.”

Gymnasieskolan har genomgått stora förändringar som ställt höga krav på organisation och personal. Det gäller såväl implementeringen av ”Gymnasieskola 2011” och Tyresö gymnasiums elevtapp. I Stockholms län finns ett stort överskott på gymnasieplatser och Tyresö har inte lyckats i konkurrensen.

I länets gymnasierregion kan elever välja skola, vilket lett till att fler elever samlas på centralt placerade skolor. Allra sämst klarar sig de skolor som ligger en bit utanför Stockholms innerstad. Allianspartierna i regionen har dragit ned resurserna till gymnasieskolorna. När de beslutat om generella höjningar av programpengen, har de inte kompenserat för höjda lärarlöner.

Just nu utreds var ett nytt gymnasium kan placeras i Tyresö, för att stärka attraktiviteten och vända den negativa trenden. Miljöpartiet föreslog redan förra mandatperioden att det var nödvändigt att satsa på Tyresö gymnasium och stärka attraktiviteten med en hållbarhetsprofil, vilket skulle genomsyra både byggnad och all undervisning. Alliansen bär ansvaret för att Tyresö gymnasium befinner sig i ett mycket allvarligt läge. Tidigare dåliga beslut och underlåtenhet att fatta beslut är orsaken till dagens situation.

Ekologisk hållbarhet

Transportsektorn är den dominerande källan för utsläpp av växthusgaser. Fler motorvägar leder till ökad bilism och mer utsläpp. Det är därför nödvändigt att bygga ut och stärka kollektivtrafiken, så att fler avstår bilen. Att lägga mer än 60 miljarder kronor (inklusive ränta) på en gigantisk motorled i stället för att satsa på kollektivtrafiken, är en oerhörd felallokering av resurser. Därutöver får den stora negativa struktureffekter i regionen. En minskad energianvändning med bränslesnålare bilar äts upp av fler resor och längre körsträckor. Med denna utveckling fortsätter kollektivtrafiken att tappa andelar. Trängseln ökar i kollektivtrafiken, bristande underhåll gör att tillförlitligheten minskar och utbyggnaden går allt för långsamt. Det är ohållbart!

Alliansen i Tyresö har satt upp mål om utsläppsminskningar. Det är bra, men det räcker inte att anta mål och slå sig för bröstet, när utsläppen ökar och då utsläppen från konsumtionen inte alls tas med i beräkningarna. Många viktiga år har gått förlorade av klimatarbetet och fortfarande är alliansens ambitioner för låga. Stödet för Förbifart Stockholm är ett tydligt exempel på att klimatfrågan inte tas på allvar.

Idag är cyklandet andel 5 procent av resandet och ambitionen till år 2030 är att den ska öka till 20 procent. Det är otillräckligt! På 90-talet togs initiativ till att bygga regionala cykelstråk, men initiativet stoppades av borgerliga partier. Det tog många år innan de insåg att cyklister och cykelstråk tillhör en modern stads transportinfrastruktur. Nu är i stort sett alla partier på banan, men för att ta igen de förlorade åren måste anslagen fördubblas. Fler projekt måste genomföras snabbt. Den danska målsättningen med 50 procent cykelpendling är väl värd att sätta också på den regionala cykelplanen. Det behövs mer resurser till utbyggnad och förbättringar på vägbanan, sopning, snöröjning, belysning, skyddsavstånd etc. Det är för många avbrott och säkerhetsproblem på cykellederna idag och – om inte en ny cykelvänligare politik – också många år framöver, vilket innebär att cykling inte blir ett reellt alternativ för jobbpendling.

Flera nya hastigt framtagna lagförslag riskerar att ekologiska värden utarmas och i värsta fall går förlorade. Exploatering vid strandnära områden kommer att förändra Tyresös karaktär och försämma livsförutsättningar för djur och växter. Grundvatten som redan har dåliga nivåer riskerar uttorkning och saltvatteninträngning som följd.

Bostadsnära grönområden är betydelsefulla för människors hälsa och välbefinnande. Den fria uteleken har också positiv påverkan på barns utveckling. Naturmiljön har ett stort rekreativvärde och det är viktigt att inte överexploatera tätortsnära oaser i en missriktad iver att utveckla dem. De svaga sambanden mellan gröna kilarna ska inte byggas bort, oavsett ändamål, då de är spridningsvägar för växter och djur.

Behovet av tystnad och stillhet har aldrig tidigare varit större i vår högljudda, stressade tid och aldrig har tystnaden varit mer hotad. Nuvarande ordning med avsteg från Boverkets bullerriktlinjer i detaljplan efter detaljplan är ohållbart.

Strategiska målområden

Klimat och miljö – att hålla sig inom ekologins gränser

Klimatförändringarna är vår tids största utmaning. Tyresö ska vara en modern kommun och inspirera. Världen har inte råd med en klimatpolitik där vi kallt väntar in varandra, i stället för att våga gå före. Miljöpartiet ser det som en huvuduppgift att ställa om samhället och säkra fungerande ekosystem, friskt vatten, ren luft och odlingsbar jord. Vi försvarar naturen när den hotas av kortsiktiga intressen. Med dagens politik missar Sverige 14 av de 16 miljömål som alla partier säger sig vilja nå. Vi vill i stället bygga ett samhälle där vi människor inte tär på jordens resurser, där framgång mäts i annat än prylar och där välfärd är mer än konsumtion.

Kollektivtrafikens andel av transporter ska fördubblas och vi ska prioritera cykling så att det blir mer attraktivt att ta cykeln. Vi arbetar för att god ekologisk mat köps in till skolor och äldreboenden, och underlätta för lokala leverantörer att delta i upphandling. Minst samma krav som ställs på miljö- och djurskydd vid matproduktion i Sverige ska ställas i all upphandling. Vi vill minska svinnet och ser gärna att det äts mer vegetariskt i kommunens verksamheter, för att det kött som serveras ska kunna komma från lokal produktion med bättre djurskydd. Vi strävar efter minst 50 procent ekologisk mat 2015 och 60 procent 2016. Platser där barn vistas dagligen, till exempel förskolor och skolor, ska vara giftfria.

Långsiktigt hållbar ekonomi – där skulder inte överläts på kommande generationer

Målet för samhällsekonomin ska vara att hushålla med resurser på ett sätt som gagnar allas livskvalitet, miljö och jämställdhet. Hållbar produktion och handel ska främjas och spekulation motverkas. Vi ska inte skjuta över skulder på våra barn, därför behövs ordning och reda i Tyresö kommuns finanser med tydliga ekonomiska ramverk. Med klok upphandling implementeras sociala aspekter, miljöhänsyn och kvalitetssäkring.

Tyresö kommun ska ligga i framkant gällande effektiv energianvändning. Underhållet av kommunens lokaler och anläggningar ska säkerställa funktionaliteten under hela nyttjandeperioden (avskrivningstiden). Överskott ska möta behoven av investeringar, underhåll och kommunens pensionsåtaganden gentemot tidigare anställda. Viktigt är att inte öka skuldbördan, då räntekostnaderna och tillkommande driftskostnader betyder minskat utrymme för kärnverksamheter och belastar kommande generationer.

Välstånd och nöjda invånare med högt förtroende för kommunen

Tyresö kommun ska ha fokus på tillgänglighet och utgå ifrån barn- och jämställdhetsperspektiven. Hänsyn ska tas när åtgärder som påverkar människor planeras, genomförs och eller utvärderas. Normer kan ifrågasättas och resurser omfördelas.

Bra skola och förskola, trygg omsorg med hög kvalitet är nödvändiga förutsättningar för trygga medborgare och växande företag. Alla ska ha rätt att känna sig trygga och säkra i Tyresö. En god utbildning för alla öppnar möjligheter till jobb för fler unga som får möjlighet att klara skolan hela vägen till studenten. Dörrar ska stå öppna för kompetensutveckling och med möjlighet till karriärskiften. Alla ska ha rätt och möjlighet att utöva kultur. Kulturen är demokratifrämjande och erbjuder meningsfull fritid, ett kreativt yrkesliv och en bra skola. Kommunpolitiken ska levandegöras och kommuninvånarna ska ha större möjlighet till engagemang och delaktighet.

Jobb och näringslivsutveckling – för fler arbetstillfällen

Genom att satsa på både småföretagens möjligheter att växa och att anställa fler i skolan, kan fler tyresöbor få ett jobb att gå till. När vi möter klimatutmaningen skapar vi samtidigt möjligheter till nya jobb. Tyresö kommun ska aktivt uppmuntra och stödja företagsamhet kring grön teknik. Investeringar i förnybar energi, klimatsmarta stadsdelar är exempel på satsningar som ger nya arbetstillfällen. Alla människors kraft, arbete och engagemang behövs. Arbetslösheten är inte bara ett problem för den enskilde, den är ett samhällsproblem. Tyresö har inte råd att ha människor i arbetslöshet när det finns så många viktiga uppgifter att göra!

Med effektivare markanvändning, diversifierat näringsliv och utvecklade företagsbyar kan arbetsplatserna i Tyresö bli fler. Kommunens samverkan med det näringslivet, egna satsningar, upphandlingar och stöttande av sociala företag kan skapa jobbmöjligheter för ungdomar och för de som anses stå långt ifrån arbetsmarknaden. Vid upphandlingar ska sociala krav ställas om att företag ska anställa arbetssökande i Tyresö. Tyresö bostäder kan i högre grad engagera arbetssökande, gärna de boende i bostadsbeståndet. Kommunen ska erbjuda sommarjobb genom samarbete med näringsliv, föreningsliv och i egen verksamhet. Kommunen ska samverka med näringslivet och öka möjligheterna till PRAO och praktikplatser.

Föredömlig arbetsgivare med kompetent personal

Tyresö kommun ska ha en god arbetsmiljö och hög trivselnivå inom all verksamhet. Kommunen ska främja personalens hälsa med en hälsofrämjande arbetsmiljö. Utvecklad friskvård på arbetstid, friskvårdsbidrag och satsningar rehabilitering ska finnas, liksom fortbildning, kompetensutveckling och nya karriärmöjligheter. Att kunna påverka sin arbetssituation är en av de viktigare faktorerna för trivsel och stressminimering. Kommunen ska arbeta för jämställda löner. Ohälsan (främst i kvinnodominerade arbeten) måste minska.

Ledning tillsammans med fackliga organisationer och personal ska ta fram förslag för att personalen ska få större inflytande över sitt arbete och sätten att nå målen. Arbetstidsmodeller anpassade till personalens önskemål, arbetsbyten och mentorskap är verktyg som kan användas. Arbetstidsförkortning för personal med fysiskt och psykiskt tunga arbeten ska prioriteras. Arbetstidsönskemål ska i största möjliga mån uppfyllas.

5. Anslagsfördelning

Miljöpartiets budget jämfört med majoritetens

Med miljöpartiets budget går unga en ljusare framtid till mötes. Våra satsningar innebär högre personaltäthet inom förskola och pedagogisk omsorg (fritidshem), minskade barngrupper, fler lärare, större kulturutbud och fritidsgårdsverksamhet etc. Möjligheter att tillgodogöra sig kunskaper och sociala färdigheter förbättras. Sannolikt minskar nedskräpning och skadegörelse, då unga får en meningsfullare tillvaro och kan vara mer stolta över sin hemort. Insatserna som gynnar hälsa och minskar riskerna för sjukdom har på både kort och lång sikt betydelse för kommunens ekonomi.

Vi effektiviserar lokalanvändningen och administrationen. Vi prioriterar verksamheter för barn, unga, äldre och för dem som behöver samhällets stöd. Vi väljer en lägre investeringsram, då vi vet att dagens investeringar för lånade pengar ska betalas av skattebetalarna i Tyresö. Skulden belastar nästa generation, räntekostnaderna och tillkommande driftskostnader betyder minskat utrymme för verksamheter vi värnar.

Den kommunalpolitiska verksamheten är viktig för att möjliggöra politiskt arbete och engagemang. Men besparingar inom kommunens verksamheter gäller också politiker och därför sänker vi arvoden till förtroendevalda och stödet till de politiska partierna.

I opposition har vi år efter år tvingats att förhålla oss till oekonomiska beslut som på lång sikt får avsevärda negativa effekter. Vi ser med oro på kortsiktighet och marknadsanpassade lösningar som gynnar vinstdrivande företag mer än Tyresös invånare. För att på ett seriöst sätt beräkna samhällsekonomiska effekter, är vi övertygade om att längre tidshorisonter måste till. För att synliggöra att vår politik gör skillnad görs en grov uppskattning och vi räknar hem några av de förebyggande och hälsofrämjande satsningarna. På sikt uppskattas mångdubblade positiva kostnadseffekter.

Vi konstaterar att för oss som inte sitter i majoritet blir budgeten mer en markering som kommuninvånarna kan ta del av. Våra omprioriteringar är marginella sett till hela budgetomslutningen.

Då nedskärningar och så kallade effektiviseringar innebär färre händer i välfärden, är det vår uppfattning att det behövs en skatthöjning på 30 öre, ett tillskott på 30,6 miljoner kr (mkr). Inte för att vi gillar skatthöjningar, utan för att vi bryr oss mer om barn, ungdomar och äldre, samt om dem som behöver samhällets stöd. Vi värnar välfärden och kärnverksamheten, samt kommunens anställda.

Vi inrättar en social investeringsfond på 10 mkr, vilket kommer att generera stora besparingar i framtiden. Vi satsar tidigt istället för att betala stort när människor riskerar att falla utanför eller faller ut ur systemet. Det är betydligt mer ekonomiskt – det är att hushålla med resurser, både mänskliga och i pengar.

En förutsättning för att vår politik ska få genomslag är att vi ingår i en majoritet som sätter hållbar utveckling främst. Med ovanstående ord och följande sidor med omprioriteringar överlämnar vi vårt budgetförslag till kommunfullmäktige.

Miljöpartiets budgetprioriteringar 2015

Miljöpartiets förslag till förändringar jämfört med den borgerliga majoritetens förslag.

Besparingar

Vindkraftverk	-1,8
Höjda avgifter inom Miljö- och Samhällsbyggnadsförvaltningen	-4,3
Minskat resande och ingen subventionering av parkering	-0,4
Mindre skadegörelse på kommunens egendom	-0,3
Lägre räntekostnader pga lägre investeringsvolym	-3,0
Minskade lokalkostnader central förvaltning	-2,0
Sänkt partistöd och politikerarvoden	-2,0
Minskad ledningsgrupp	-3,0
Minskat anslag till kommundirektörens förfogande	-1,5
Minskat förvaltningsgemensamma kostnader	-3,0
Minskad informationsbudget	-0,7
Bättre efterlevnad av upphandling	-2,0
Konkurrenspolicy/egen regionbud	-1,0
Minskad sponsring	-0,5
Avskaffa vårdnadsbidraget	-1,16
Effektiviseringsvinster IFO	-2,25
Minskad belastning på socialförvaltningen	-0,6
Lägre försörjningsstöd maa resursjobb	-2,0
Minskat matsvinn	-0,3
Totalsumma	-31,81

Satsningar

Kommunstyrelsen

Jämställdhetsarbete halvtidstjänst	0,5
Klimat- och miljöarbete	2,5
Bättre snöröjning	0,5
Demokratiutveckling halvtidstjänst	0,5
Ökad andel ekologisk mat	0,5
Stöd till fysisk, social och psykosocial föreningsverksamhet	0,5
Delsumma	5,0

Barn- och utbildningsnämnden

Förskolan

Minskade barngrupper och fler förskolelärare	6,0
Hälsöfrämjande- och pedagogiska insatser	0,5
Lönekomensation	0,5

Grundskolan, inklusive fritidshem

Fler behöriga lärare	4,0
Förstärkt fritids	2,0
Socioekonomiskt stöd	2,0
Insatser för barn i behov av särskilt stöd	1,0
Höjda lärarlöner + lönekomensation	2,0
Hälsöfrämjande och pedagogiska insatser, inkl stärkt skolhälsovård	1,5

Fritidsgårdar

Fritidsgårdar i alla kommundelar inkl ökad satsning	1,0
Inga avgifter till fritidsklubbarna	0,2

Delsumma **20,7**

Socialnämnden

Lönekomensation inom omsorgen	0,3
Ökad personaltäthet och kvalitetsatsningar inom omsorgen	3,0
Avgiftsfritt trygghetslarm och utredning om äldreomsorgstaxorna	1,5
Hälsöfrämjande aktiviteter inom omsorgen	0,5
Lönekomensation och höjda socialekreteralöner	1,5
Återanställa socialekreterare/socionomer	3,0
Alkohol- och drogförebyggande verksamhet	0,5
Återställ taxan till familjerådgivning och fler besök	0,2
Individ och familjeomsorg, inkl förebyggande verksamhet	2,0
Familjebehandling utan krav på biståndsbeslut	1,0
Delsumma	13,5

Kultur- och fritidsnämnden	
Söndagsöppet på huvudbiblioteket	0,35
Förstärkning på kulturskolan	1,0
Sänkta avgifter på kulturskolan	0,4
Utökad tjänst på Naturskolan	0,4
Delsumma	2,15
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	
Höjda lärarlöner	1,0
Förstärkning på gymnasiet	2,0
Fler sommarjobb och praktik under ordinarie verksamhetsår	2,0
Stärkt skolhälsovård	0,5
Resursjobb finansieras med återbetalda AFA-medel	
Delsumma	5,5
Totalsumma satsningar	46,85

6. Resultaträkning

Miljöpartiet i Tyresö gör andra specificerade satsningar på 46,85 miljoner kronor (mkr), jämfört med alliansen. Därutöver avsätter vi 10 mkr i en social investeringsfond. Vi gör andra specificerade besparingar 31,8 mkr. För att finansiera budgeten höjer vi också skatten med 30 öre, vilket ger en intäkt på 30,6 mkr.

Miljöpartiet förordar lägre investeringsram som innebär lägre avskrivningskostnad och lägre räntekostnad till 5 procent. Detta påverkar driftbudgeten positivt år 2015, 2016, 2017 och 2018. Syftet är att motverka ökad upplåning, då låneskulden i den borgerliga majoritetens kommunplan förväntas fortsätta öka.

Utöver detta gör vi en särskild åtgärd, ”resursjobb”. Detta finansieras genom fondering av en del av den återbetalning av AFA-medel som sker 2015. Därutöver tillkommer statligt anställningsstöd på 2,0 mkr med anledning av resursjobb.

Alliansens resultat är 15,7 mkr och miljöpartiets resultat blir 23,25 mkr.

Konsekvenser av miljöpartiet i en regering

Om miljöpartiets ingår i en regering 2015 kommer det för Tyresö bland annat att innebära många miljoner kronor till fler lärare, fler anställda inom äldreomsorgen, fler sommarjobb och praktikplatser för unga mm. ROT-avdraget ska utvidgas och miljöanpassas så att det kan användas för att renovera och energieffektivisera skolor och hyreslägenheter i behov av upprustning. Miljöpartiet kommer också att verka för att kraftigt öka byggtakten på hyresrätter.

7. Investeringar och finansiering

Det är nödvändigt att hålla investeringsnivån nere, dels för att kunna klara driften av kärnverksamheterna och dels för att inte använda upp kommande generationers resurser. Under mandatperioden 2015-18 uppgår alliansens planerade nettoinvesteringar till 972,0 miljoner kr (mkr). Utöver dessa investeringar ingår också ytterligare 138,8 mkr i redan planerade investeringar. Tyresö kommun kommer redan 2015 öka investeringarna med 283,8 mkr. Vi anser att det är nödvändigt att minska investeringsvolymen och föreslår därför en återremittering av förslaget med ambitionen att minska investeringsprogrammet med 50 mkr 2015. Låneramen föreslås i konsekvent med det till 870 mkr, 50 mkr mindre än Alliansens förslag. Tyresö kommun måste prioritera hårdare och inte konsumera mer än vad vi har råd med.

För att klara behoven inom kärnverksamheterna är det bra att ta initiativ till ett nytt kommunalförbund för att försöka hitta gemensamma lösningar för en del hallar och planer på Södertörn så att kostnaderna pga kraven på hallar och planer för spel i högsta ligorna kan fördelas mellan och inte alla kommuner själva ska bygga egna hallar och planer som uppfyller alla de kostnadsdrivande kraven som idrottsförbunden ställer på kommunerna.

8. Finansiell ställning

Kommunens ekonomiska ställning, tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder stärks under kommande fyraårs period enligt alliansen. Trots ökad kort och långsiktig upplåning stärks den finansiella ställningen och soliditeten ökar. Skälen är att de gamla pensionsförpliktelserna från före 1998 successivt minskar, men vi är trots allt oroliga för den långsiktiga ekonomin p.g.a. den fortsatta ökande skuldsättningen. Trots att önskemålen på investeringar måste kommunen börja prioritera, vi kan inte fortsätta öka våra barn och barnbarns skuldsättning. Vi måste ge dem möjlighet att också få göra sina val och sina satsningar.

Kap 9. Styrning och uppföljning av nämndernas och bolagens verksamhet

Verksamhetsområde 1: Förskola och pedagogisk omsorg

Satsa på barnen

Att satsa på barn och unga är den viktigaste investeringen ett samhälle kan göra. Förskolan inklusive familjedaghem ska med god pedagogik, omsorg och lek ge barn en bra start. Här läggs grunden för språkutveckling och ett livslångt lärande. Om barnen ska bli sedda och känna sig trygga så krävs färre barn i grupperna, fler förskolelärare och fritidspedagoger. Det är viktigt att barnen får olika förebilder och därför ska fler män rekryteras till förskolan. Med en jämnare könsfördelning hos personalen skapas bättre förutsättningar för en verksamhet som motverkar traditionella könsroller, vilket också läroplanen föreskriver.

Hälsopedagogik är ett verktyg för ökad jämställdhet. Forskning visar att lek i skogen kan bidra till ökad jämställdhet. Den tillrättalagda miljön på förskolor kan förstärka könsroller och maktstrukturer hos barn (klätterställningar, gungor, sandlådor, cyklar).

Forskning visar att små flickor och pojkar ofta ges helt olika erbjudanden i lek och bemöts med olika förväntningar och krav. Med genuspedagogik i förskolan kan det antirasistiska och normkritiska arbetet stärkas så att barnen förbereds till fria livsval. Pedagoger kan genom leken utmana och uppmuntra mod, empati och hjälpsamhet utifrån varje barns behov.

För att förskolans kvalitet ska stärkas krävs att pedagogerna har förutsättningar att utveckla verksamheten – tid för planering och utvärdering. Genom kontinuerlig kompetensutveckling ska pedagogerna kunna ta del av aktuell forskning och inhämta kunskap för att driva på den pedagogiska utvecklingen.

Barnomsorg på obekvämt arbetstid är viktigt för att underlätta för människor att kombinera familjeliv och arbete. Inte minst kan det vara betydelsefullt för ensamstående föräldrar som ofta befinner sig i en ekonomiskt utsatt situation.

Vårdnadsbidraget ska avskaffas och resurserna istället användas för att stärka förskolan. Vårdnadsbidraget riskerar att leda till att en del av de barn som kanske allra mest behöver förskolan inte får ta del av den. Exempelvis riskerar barn med andra modersmål få vänta med att lära sig svenska, vilket sedan kan försvåra för dem i skolan.

Förskolan ska vara fri från farliga ämnen. Kommunen ska ställa miljökrav på både byggnad och det som används i den. Produkter ska vara fria från ämnen som inte uppfyller miljö- och hälsokrav. Barnperspektivet och försiktighetsprincipen måste gälla. Genom mer ekologiska livsmedel och lokal tillagning får barnen i sig god och näringsrik mat. Miljöpartiet hade mål om 50 procent ekologisk mat redan år 2014, men skjuter det till 2015, då alliansen inte prioriterat frågan. Dock anser vi att all frukt och grönt ska vara ekologisk till barnen inom förskolan 2015.

Särskilda uppdrag

- Öka andelen (årsarbetande) förskollärare
- Öka andelen män med pedagogisk utbildning i verksamheten.
- Erbjud flera olika pedagogiska inriktningar inklusive genuspedagogik i kommunens förskolor.
- Göra förskolan fri från farliga ämnen, mer ekologiska livsmedel, mat lagad ifrån grunden och endast ekologisk frukt och grönt.

Verksamhetsområde 2: Grundskola, inklusive särskola och fritidshem

Ge alla barn en chans

Alla elever ska få gå till skolan med glädje och alla lärare ska få brinna för läraryrket. Lust och lärande går hand i hand. De som jobbar i skolan ska få utrymme för sin profession, känna skaparlust och stolthet, vilket uppmuntrar till engagemang och positiv skolutveckling. Det ska inte finnas bra och dåliga skolor – alla skolor ska vara bra. Alla elever ska få det stöd och den tid som behövs för att klara skolan. För att alla elever ska bli sedda, krävs fler lärare och speciallärare, mer stöd till barn med särskilda behov, kontinuerlig kompetensutveckling, pedagogisk utveckling, utbyggd elevhälsa och fler fritidspedagoger, samt bättre tillgång till studie- och yrkesvägledning.

Ansvariga politiker ska ställa höga krav, men måste ge rimliga förutsättningar. En god utbildning för alla barn kräver att vi anställer fler i skolan, samtidigt som den öppnar möjligheter till jobb för fler unga som får möjlighet att klara skolan hela vägen till studenten. Vi tillför nödvändiga resurser och med miljöpartiet i en regering kommer Tyresös skolor att tillföras ytterligare ett antal miljoner kronor årligen.

Tyresöalliansen har infört ”en skola för var och en” som en inkluderande tanke. Bra så! Dock finns indikationer på att ”duktiga” intresserade elever premieras, medan elever med sämre förutsättningar som ”integrerats”, inte lyfts och stötts tillräckligt. Föräldrar ska inte behöva strida för att barn ska få de resurser de har rätt till. Barn med annat modersmål än svenska ska få undervisning på sitt modersmål och i kärnämnen. Särskilt stöd ska sättas in i tid, inte allt som oftast i nionde klass. Fritidshemmen ska minska grupperna för att kunna utveckla den pedagogiska verksamheten.

Forskning visar att utevistelser och gröna utemiljöer är positivt för lärandet, elever tillgodogör sig språk och matematik bättre. Med ett normkritiskt arbete förbereds barn till fria livsval och bryter de normer som skapar en antipluggkultur för pojkar och en stresskultur för flickor. Sexualundervisningen ska anta ett bredare perspektiv på könstillhörighet. Den allt större psykiska ohälsan bland barn och unga är illavarslande. Därför måste elevhälsan stärkas och mobbning förebyggas. Inga barn- eller ungdomar i Tyresö kommun ska känna sig otrygga eller riskera att utsättas för mobbning i verksamheter vi driver och/eller finansierar.

Mat ska vara en del av den pedagogiska verksamheten, vid tillagning och övrig köksverksamhet. Näringsriktig och god mat, tillagad ifrån grunden ger minskat matsvinn. Goda vegetariska maträtter, säsongsanpassat och mer ekologiska livsmedel, minskar animaliska livsmedel till förmån för vegetabiliska livsmedel.

Tyresö kommun ska förbinda sig till att ta emot en viss andel PRAO-elever och för att korta steget ut i arbetslivet ska samarbetet med det lokala näringslivet utvecklas. Oavsett kön ska alla elever uppmuntras till PRAO i både traditionella kvinno- och mansdominerade yrken.

Särskilda uppdrag

- Minska grupperna och öka andelen lärare, speciallärare och fritidspedagoger.
- Utvärdera ”en skola för var och en” och säkerställa att varje elev i tidiga årskurser erbjuds stöd för att uppnå bra läs-, skriv- och mattekunskaper.
- Stärka skolhälsovården.
- Erbjuder fler pedagogiska insatser och inleda ett normkritiskt arbete.
- Maten ska ingå i den pedagogiska verksamheten, vid tillagning och annan köksverksamhet. Fler vegetariska maträtter, säsongsanpassat och mer ekologiska livsmedel, ska minska animaliska livsmedel till förmån för vegetabiliska.

Verksamhetsområde 3: Fritidsgårdar

Meningsfull verksamhet och fritidsgårdar i alla kommundelar

Tyresö kommun ska erbjuda attraktiva aktiviteter och stimulans i olika former. Många ungdomar är engagerade i föreningsverksamhet, idrottsrörelse och idéburna intresseorganisationer, men inte alla. Fritidsgårdar fyller andas syften och ska finnas i alla kommundelar. Ungdomarna ska inte behöva resa till andra kommundelar eller andra kommuner för att umgås med vänner eller delta i en meningsfull verksamhet.

Fritidsgårdar som bedriver meningsfull sysselsättning motverkar destruktiva aktiviteter såsom skadegörelse, alkohol- och droganvändning, hot, våld, kriminalitet etc. Stor alkoholkonsumtion och växande psykisk ohälsa bland Tyresös barn och unga, tydliggör samhällets brister och behovet av insatser. Den ökade barnfattigdomen ställer också krav på att kommunen agerar och bedriver verksamhet för alla ungdomar. Fritidsgårdar och de nu existerande fritidsklubbarna ska därför erbjuda verksamhet utan avgifter.

Särskilda uppdrag

- Erbjuder mötesplatser och verksamhet i samtliga kommundelar.

Verksamhetsområde 4: Individ- och familjeomsorg

Förebyggande insatser – social och ekonomisk hållbarhet

Vi har under många år tvingats ta del av en utveckling där allt fler ungdomar i Tyresö prövar alkohol och narkotika, där allt fler barn och ungdomar mår sämre och där allt fler barn far illa och anmäls till kommunen. Missbruks- och beroendeproblematiken ökar i Tyresö från en redan hög nivå. Utbetalningarna av försörjningsstödet har ökat, vilket också hänger samman med regeringens regelförändringar i A-kassan och Försäkringskassan, något som slår hårt mot kommunen och kommunens invånare. Barn i ekonomisk utsatthet är också ett växande problem och ytterligare en effekt av borgerlig politik i Tyresö och på riks. Nu krävs krafttag för att vända denna negativa trend.

Samtidigt som de sociala problemen ökat i Tyresö har alliansen sparat in ett antal socialsekreterartjänster. Istället för största aktivitet för att få människor tillbaka till ett välfungerande liv, istället för bidragsberoende, gör de tvärtom. Det är varken socialt eller ekonomiskt hållbart. Socialsekreterares insatser består inte uteslutande av biståndsbedömning utan även av råd, stöd och tidiga insatser. Vi vill återinföra möjligheten till Tyresös familjer att få familje- och föräldrastöd direkt när behovet finns och motivationen är hög, utan den väntetid som biståndsbedömningen innebär.

Miljöpartiet i Tyresö föreslår **en social investeringsfond på 10 miljoner kronor**, för att vända trenden med stort utanförskap och relaterade kostnader. Vi prioriterar våra barn, ungdomar och äldre, samt om de övriga som behöver samhällets stöd. Med en social investeringsfond överbrygger vi stuprören med nuvarande kommunal organisation, så att socialnämnd, barn- och utbildning samt kultur och fritid kan samordna insatserna bättre än vad som sker idag.

Allt våld mot barn förbjöds 1979. I år har lagen funnits i 35 år, men misshandel av barn har ännu inte upphört. De senaste 20 åren har anmälda misshandelsbrotten mot barn i åldersgruppen 0-6 år ökat konstant. Under 2013 anmäldes 3 250 misshandelsbrott mot barn i åldern 0-6 år, vilket också var en liten ökning jämfört med året innan.

Vuxna har enligt Bris blivit bättre på att larma om det finns misstankar om att barn far illa. Men barn som kontaktar Bris vittnar om att det fortfarande finns stora brister i vuxenansvar. Med mer förebyggande och tidiga insatser i samverkan mellan socialförvaltning och bland andra landstingets missbruks- och psykiatriverksamheter kan fler ungdomar räddas ifrån att hamna snett – med långtgående konsekvenser förenat med stora samhällskostnader och personliga tragedier.

En mycket viktig funktion som nyttjas av många Tyresöbor är familjerådgivningen. Det kan vara av orsaker som man har svårt att prata med och förstå varandra, att relationer påverkas av missbruk eller familjevåld, risk om separation etc. År 2011 sökte sig färre till familjerådgivningen, vilket kan beror på avgiftshöjningen. Vi sänker avgiften och säger nej till ytterligare höjningar. Detta är ännu ett exempel på där alliansens politik är barn och föräldrafientlig.

Att stå utan tak över huvudet kan drabba alla, även personer utan drogproblematik och/eller psykisk ohälsa. Det kan bero på familjekonflikter, där ett tillfälligt boende behövs några dagar för att ordna upp tillvaron. ”Tak över huvud-garanti” kan förebygga och bidra till minskat våld i relationer.

Inte alltför sällan leder konflikter till misshandel då en part stängs ute från bostaden. Oftast är det män som i desperation utövar våld för att ta sig tillbaka till ”sitt” boende, då andra alternativ saknas. Inga barn ska vräkas.

Särskilda uppdrag

- Minska antalet barn och ungdomar som far illa i hemmet, med mer tidiga insatser i samarbete med förskola, skola, barnavårdscentral mm.
- En plan för att stötta barn i Tyresös ekonomiskt utsatta hushåll.
- Kraftigt minska alkohol- och droganvändningen bland Tyresös ungdomar genom förstärkta insatser (en socialsekreterare/familjebehandlare) för integrerat stöd till ungdomar med risk- och missbruk, i samverkan med landstinget (MiniMaria Tyresö). Samt genom utökad samarbete med ideella organisationer som har den målgruppen inom sin verksamhet.

Verksamhetsområde 5: Omsorg om personer med funktionsnedsättning

God omsorg – alla människors lika värde

God hälsa, social samvaro och stimulerande aktiviteter är viktigt för att uppleva mening och sammanhang. Vår ambition med omsorgen är att förbättra möjligheterna till god hälsa, ge ökad livskvalitet, kontinuitet och trygghet. Maten ska vara god, näringsriktig och ekologisk, för ökad livskvalitet och hälsa.

Varje insats som minskar ohälsan, och sparar pengar ska användas till stärkt kvalitet, vilket gagnar den vårdbehövande, personalen och de anhöriga. Viktigt är att stödja och avlasta engagerade anhöriga och tillvarata frivilligengagemang. Vi ska göra en översyn av taxorna, med utgångspunkten att taxor sätts i relation till betalformåga.

Med allt fler huvudmän inom omsorgen är det av största vikt att säkerställa kvaliteten. Offentlighetsprincip och meddelarfrihet är viktiga verktyg för uppföljning. Personal ska kunna slå larm om verksamheten inte fungerar som den ska. Särskilt viktigt för personal är hälsofrämjande verksamhet, inflytande och kompetensutveckling, oavsett kommunal eller privat regi. Vid ny upphandling av omsorgsverksamhet ska egenregianbud lämnas. Vi inför stopp för fortsatt ideologisk privatisering.

Särskilda uppdrag

- Fler hälsofrämjande mötesplatser för samvaro – för utövande och upplevelse av kultur och fysisk aktivitet.
- Större valfrihet, att bo hemma eller i gruppboenden.
- Större valfrihet vid daglig verksamhet – inte beroende vad kommunen erbjuder eller vad som upphandlats.

Verksamhetsområde 6: Äldreomsorg

Värdig äldreomsorg

God hälsa, social samvaro och stimulerande aktiviteter är viktigt för att uppleva mening och sammanhang. Vår ambition med omsorgen av äldre är att förbättra möjligheterna till god hälsa, ge ökad livskvalitet, kontinuitet och trygghet.

Vi vill öka bemanningen i äldreomsorgen för att motsvara de boendes behov. Med fler medarbetare i omsorgen får äldre bättre möjligheter att aktivera sig, ta del av kultur, komma ut, äta i lugn och ro och få hjälp med hygien och tandvård. Maten ska vara god, näringsriktig och ekologisk, för ökad livskvalitet och hälsa.

Varje insats som minskar ohälsan, och sparar pengar ska användas till stärkt kvalitet, vilket gagnar de äldre, personalen och de anhöriga. Viktigt är att stödja och avlasta engagerade anhöriga och tillvarata frivilligengagemang. Trygghetslarm är viktigt och ska avgiftsbefrias. Vi ska göra en översyn av taxorna, med utgångspunkten att taxor sätts i relation till betalformåga.

Vi vill erbjuda boendeformer grundat på biståndsbedömning med särskilda boendets omvårdnad, och icke biståndsbedömt seniorboende. Par ska ha rätt att bo tillsammans och med boende med husdjur, inriktning på kultur, språk och sexuell läggning. Viktigt är att planera och bygga bostäder för äldre, så att de har möjligt att flytta från sin villa till seniorlägenhet, när man ännu inte är i behov av äldreboende.

Med allt fler huvudmän inom omsorgen är det av största vikt att säkerställa kvaliteten. Offentlighetsprincip och meddelarfrihet är viktiga verktyg för uppföljning. Personal ska kunna slå larm om verksamheten inte fungerar som den ska. Särskilt viktigt för personal är hälsofrämjande verksamhet, inflytande och kompetensutveckling, oavsett kommunal eller privat regi. Vid ny upphandling av omsorgsverksamhet ska egenregianbud lämnas. Vi inför stopp för fortsatt ideologisk privatisering.

Trots fortsatt utbyggnad av äldreomsorgen är sannolikt dessa satsningar inte tillräckliga eftersom antalet äldre kommer att öka de kommande åren. Vi vill därför tillsätta en parlamentarisk arbetsgrupp under 2015 som tillsammans med PRO och SPF utreder behoven av omsorg och särskilt boende de kommande 10 åren.

Särskilda uppdrag

- Ökad för äldre som vill bo kvar hemma och för äldre som vill flytta till äldre/trygghets/serviceboenden och parboenden.
- Större valfrihet gällande boenden med husdjur, inriktning på kultur, språk och sexuell läggning.
- En framtagen plan som tillgodoser behovet i ett långsiktigt perspektiv som arbetats fram tillsammans med pensionärsorganisationerna.
- Fler hälsofrämjande mötesplatser för samvaro – för utövande och upplevelse av natur, kultur och fysisk aktivitet.
- Vid ny upphandling av omsorgsverksamhet ska egenregianbud lämnas.

Verksamhetsområde 7: Gymnasieskola

Ett bra och konkurrenskraftigt gymnasium

När Tyresö nu tar krafttag i syfte att göra Tyresö gymnasium bättre och mer konkurrenskraftigt, är hållbarhetsprofilen en riktigt stor potential. Nu kan vi involvera fler aktörer och bygga en modern och hållbar skola. Ett politiskt beslut om gymnasiets framtid ska vara fattat under hösten 2014.

Vi har länge velat göra Tyresö gymnasium till en profilskola för hållbar utveckling – från utbildning till byggnad. Eleverna ska få kunskaper om tekniker och material, och dess hälso- och miljö/klimatbelastning. Ekonomiskt inriktade program ska erbjuda kurser i social ekonomi, miljö/ekologisk ekonomi och företags sociala ansvar (CSR). Ungt företagande kan ta fram affärsidéer med hållbar utveckling som utgångspunkt. Samarbetet mellan hälso- och miljöinriktade företag, samt socialt ansvarstagande företag är viktigt. Gröna tak, solceller och/eller solfångare ska finnas på byggnaden.

Tyresö gymnasium ska jobba med åtgärder för få till en mer jämställd rekrytering till programmen. Fördelningen av resurser ska vara jämställd, pojk- och flickdominerade gymnasieprogram ska ges likartade ekonomiska förutsättningar. Skolan ska gå mot ett större lokalt inflytande för att öka engagemang och delaktighet. Elever och vuxna i skolan ska känna att de har makt över sin vardag och känna stolthet över sin skola.

Med god och varierad mat och fler ekologiska råvaror kommer fler elever att äta maten och matsvinnet minskar. Eleverna ska erbjudas goda vegetariska maträtter alla dagar. Med större andel vegetabiliska livsmedel kommer köttet att minska. Maten ska vara mer säsonganpassad och i största mån närodlat. Genom att välja rättvisemärkta produkter bidrar vi också till att arbetare får rimliga löner och till hållbar utveckling i de länder där dessa livsmedel produceras.

Det är ytterst angeläget att ge alla elever möjlighet att nå kunskapsmålen, få fullständiga betyg och få en gymnasieexamen med möjlighet att söka högskola eller universitet. Vår uppgift är att skapa förutsättningar och ge elever valmöjligheter till fortsatt utbildning och/eller arbete. En bra studie- och yrkesvägledning är viktigt för att minska studieavbrotten och lotsa eleverna och hitta sin väg till en bra framtid.

Särskilda uppdrag

- Att skapa ett bra och konkurrenskraftigt gymnasium, med fler sökande från Tyresö och andra kommuner.
- Att fler elever fullföljer utbildningen och fler får behörighet till högskola.
- Mer jämställd fördelning av resurser dels mellan pojk- och flickdominerade program och dels för jämställd rekrytering till de olika programmen.
- Stärk skolhälsovård för ökad hälsa.

Verksamhetsområde 8: Vuxenutbildning

Livslångt lärande och nya livschanser

Vuxenutbildning är ett nödvändigt komplement till det övriga utbildningsväsendet. Den tekniska utvecklingen, globalisering och stora pensionsavgångar de kommande åren kräver kontinuerlig kompetensförsörjning. Eftersom en stor andel gymnasieelever inte fullföljer alla kurser får de inte heller slutbetyg. Även för dessa kan vuxenutbildningen vara vägen till högre studier, arbete och en egen försörjning. Ambitionerna är goda, men den höga arbetslösheten riskerar att försvåra möjligheterna att fullfölja uppdraget, att ge kompletterande eller nya yrkesutbildningar. Vi satsar därför på att få fram fler praktik, pry- och lärlingsplatser i Tyresö. Fortsatt samverkan med arbetsförmedlingen, försäkringskassan, det lokala näringslivet och kommunala förvaltningar och bolag krävs för en effektiv resursanvändning.

Särskilda uppdrag

- Tillgodose möjligheten till livslångt lärande och att skola om sig i senare skeden i livet, så att fler kan komma tillbaka till arbetsmarknaden.
- Lokal samverkan med arbetslivet och myndigheter som är viktiga för utvecklingen av vuxenutbildningen i Tyresö.

Verksamhetsområde 9: Arbetscentrum

Fler i jobb och större frihet

Arbetscentrum kompletterar andra samhälleliga insatser för att stödja arbetssökande ungdomar, utförsäkrade, funktionsnedsatta, arbetslösa och människor med utländsk bakgrund som har svårt att komma in i arbete eller studier. Kunskapen och intresset för att främja socialt entreprenörskap måste öka i kommunen. En ökad satsning och stöd till socialt företagande kan komplettera pågående projekt. Kommunen kan initiera sociala företag och avknoppa dem när de verksamma i företaget är mogna att ta över ansvaret.

Krafttag måste göras för att motverka arbetslösheten i kommunen. Miljöpartiet föreslår att Tyresö kommun anställer alla som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet, så kallat ”resursjobb”. Anställningarna ska vara på heltid och tidsbegränsade till ett år, samt till kollektivavtalsenliga löner. Kommunen kan få en kvalitetsförbättring och de arbetslösa personerna får in en fot på arbetsmarknaden. Tillsammans med värdefull erfarenhet blir det vägen in på den reguljära arbetsmarknaden. En mycket stor andel arbetslösa och sjukskrivna får försörjningsstöd. Stora kostnadsbesparingar görs på försörjningsstödet och den enskilde vinner frihet och blir självförsörjande. Erfarenhet från Sigtuna visar på stor framgång och mycket stora, snabba besparingar.

Unga måste få känna sig och erbjudas att bli delaktiga i samhället. ”Ung i Tyresö” där ungdomar mellan 18 och 24 år får hjälp med arbete, praktik eller studier inom 30 dagar är bra. Vår ambition är att skapa fler ungdomsjobb inom kommunens verksamheter och inom kommunens bolag, Tyresö bostäder. Vi ska även samverka med det lokala näringslivet, småföretagare verksamma inom kommunen, så att de kan erbjuda ungdomar sommarjobb och/eller betald arbetspraktik några veckor under sommaren. Alla 16-17-åringar ska erbjudas sommarjobb i Tyresö kommun, inom kommunens verksamheter eller på företag i kommunen.

Att få möjlighet att pröva på arbetslivet och tjäna egna pengar är viktigt av flera skäl. Inte minst stärker det unga människors självkänsla och förbereder dem på det framtida arbetslivet. Det är därför väsentligt att kommunen erbjuder feriepraktik till gymnasieelever. Arbetscentrum ska genom samverkan med övriga förvaltningar skapa fler arbetstillfällen och praktikplatser.

Särskilda uppdrag

- Öka kommuninvånarnas självförsörjning.
- Alla ungdomar 16-24 år som ställt sig till arbetsmarknadens förfogande och som har hänvisats till Arbetscentrum är i arbete, utbildning eller aktiv arbetsmarknadsåtgärd inom 30 dagar.
- Införa ”resursjobb”, med hänvisning till Sigtunamodellen.
- Erbjud sommarjobb till alla 16-17-åringar i Tyresö kommun, inom kommunens verksamheter eller på företag i kommunen, samt kontinuerligt erbjuda praktikplatser och uppmuntra företag att ta emot praktikanter.

Verksamhetsområde 10: Bibliotek, kultur och fritid

Ett utvecklat kultur- och föreningsliv

Ett rikt kultur- och idrotts och övrigt föreningsliv bidrar till att göra Tyresö till en attraktiv kommun. Kultur främjar folkhälsa, livskvalitet, samhälls- och näringslivsutveckling. Kultur är också en stor källa till glädje, både vid egen utövning och i upplevelsen av andras kulturutövning. Det finns forskning kring kulturens betydelse för människors utveckling och hälsa och kulturen är också ett pedagogiskt verktyg och kan användas för att bearbeta ohälsa och sjukdom. Fysisk rörelse är viktig för folkhälsan och välbefinnandet. Idrottsrörelsen är Sveriges största folkrörelse.

Genom resurser till ungdoms- och breddidrotten, inklusive idrott för människor med funktionsnedsättning, korpidrott och motionsidrott, investerar vi i såväl livskvalitet som folkhälsa. Det ska också finnas gott om möjligheter till spontanidrott. Övriga fritidsaktiviteter som schack, akvariefiskar och föreningar (ca 50 st) som tar tillvara mycket olika intresse, bidrar också till att Tyresö är en attraktiv kommun. Satsning på verksamheter som är viktiga för barn och unga innebär både mänskliga och långsiktiga ekonomiska vinster.

Det är angeläget att prioritera resurserna rätt och åstadkomma positiva förändringar. Kulturskolans utbud breddas, genom bifall på vår motion kommer den pedagogiska orkestermodellen El Sistema att bli ett tillskott i kulturskolans utbud i Tyresö, så att fler barn också med olika kulturell bakgrund kan söka sig till verksamheten. En jämnare rekrytering av kulturskolans elever utifrån kommunens geografiska områden är viktigt. Satsningen på barn och ungas fritidsaktiviteter ska också motverka val utifrån gängse könsroller. Tyresös Kulturskola ska erbjuda alla barn möjlighet att utveckla sina kulturella förmågor, oavsett förälders inkomst.

Vi månar om det rörliga friluftslivet, en nästintill ”fri nyttighet”. Möjlighet till rörelse i vardagen är viktigt för folkhälsan och förutsättningarna för spontan motion och idrott ska förbättras. Med en åldrande befolkning är det viktigt att tillgodose äldres önskemål och möjlighet till fysisk aktivitet. För de yngre är de föreningsorganiserade aktiviteterna en viktig del av motionen. Den tävlingsinriktning som idrotten har passar inte alla. Det är därför angeläget att skapa ett föreningsliv där barn och unga också kan vara aktiva enbart på motionsbasis och för socialt umgänge.

Av främst ekonomiska skäl ska Tyresö ta initiativ till ett Kommunalförbund för samutnyttjande av arenor och planer då vi måste minska inverteringarna i Tyresö. Fler ska få möjlighet att delat på Idrotts- och kulturgalan genom ett gratis och mer inkluderande arrangemang när miljöpartiet är med och styr. Pojkar och flickor, liksom kultur och idrott får lika del av de gemensamma resurserna för att ägna sig åt sitt intresse. Det ska också vara möjligt att genomföra en aktivitet etc riktad till andra barn och ungdomar i kommunen utan att vara medlem i en förening.

Öppettiderna i våra verksamheter ska tillmötesgå behoven. Det gäller också viktiga samlings- och mötesplatser som biblioteken. Utökade öppettider är en jämförelsevis relativt liten satsning, då kostnader för lokaler och inventarier, inklusive böcker och tidskrifter, redan är betalda. Tyresös huvudbibliotek i Tyresö centrum ska hålla söndagsöppet ha tillgänglig personal under öppettiderna. Det är än mer väsentligt då huvudbiblioteket också rymmer en konsthall. Miljöpartiet anser att ett kulturhus behövs i Tyresö centrum, men vill ha en flexibel lokalanvändning, gärna samutnyttjande av t ex aula med ett nytt gymnasium. Dels av ekonomiska skäl, då denna investering och andra dels bidrar till att öka upplåningen och dels skapa fler mötesplatser så att olika grupper i kommunen möts.

Kultur i vardagen och offentlig konst ökar människors välbefinnande. Vid ny- och ombyggnationer ska arkitektoniska och estetiska värden tillvaratas och vidareutvecklas. Det handlar såväl om hela byggnader som områdets utformning till de små detaljerna i form av konstverk såsom t ex statyer och andra installationer. Kommuninvånare, brukare och berörda företagare ska få möjlighet att påverka val av konstnär.

Kultursatsningar och projekt kan även bidra till ekonomisk utveckling. Vi vill att Tyresö kommun tar initiativ och påbörjar en process för att hitta Tyresös nisch, så att kulturen även skapar fler nya jobb och blir en ekonomisk tillgång för fler innevånare i Tyresö.

Särskilda uppdrag

- Att idrott, kultur och övrigt föreningsliv för barn och ungdomar blir mer likvärdigt. Stödet ska vara lika till flickor och pojkar! (Enligt LSU, Landsrådet för Sveriges Ungdomsorganisationer får idrotten 4,5 ggr så mkt som andra fritidsföreningar). Regelsystemet ska vara transparent och att stödet ska grunda sig på faktorer/krav som är lika och kända av alla.
- Att alla barn- och ungdomar blir bidragsberättigade till en kultur- eller fritidsaktivitet som erbjuds av kommunen. (Inget föreningskrav).
- Friska vuxna ska i ökad utsträckning stå för sina egna fritidskostnader. vilket förutsätter att analysen av bidrag och stöd samt redovisningen av föreningarna utvecklas, något som alliansen hittills sagt nej till.
- Ett kulturhus byggs i Tyresö C eller i närområdet.
- Minska köerna till kulturskolan under perioden.
- Tyresö kommun tar initiativ till att bilda ett kommunalförbund med närliggande kommuner, för att undersöka möjligheten till bättre nyttjande av idrotts- och kulturanläggningar.

Verksamhetsområde 11: Plan och exploatering

Effektiv markanvändning och byggande utifrån behov

Vi begränsar exploateringen och sänker investeringsnivån. Dels för att stärka driften av kärnverksamheterna och dels för att inte konsumera upp kommande generationers resurser. Vi ska möta upp bostadsbristen med en boendeplanering som utgår ifrån behov och inte enbart utifrån efterfrågan. Bostäderna ska i första hand möta ungas och äldres behov och leda till minskad segregation. Vi eftersträvar större variation och fler valmöjligheter till eget boende allt ifrån hyres- och bostads/äganderätter, kollektivhus, radhus till villor. Vi kommer att ha störst fokus på fler hyresrätter.

Naturmiljön har ett stort rekreativvärde. Bostadsnära grönområden är betydande för människors hälsa och välbefinnande, där den fria uteleken också har en positiv påverkan på barns utveckling. Det är viktigt att inte överexploatera tätortsnära oaser i en missriktad iver att utveckla dem.

Behovet av tystnad och stillhet har aldrig tidigare varit större i vår högljuda, stressade tid och aldrig har tystnaden varit mer hotad. Vi ska därför följa upp vårt gemensamt fattade beslut, att minska antalet bullerutsatta bostäder i Tyresö. Nuvarande ordning med avsteg från Boverkets bullerriktlinjer i detaljplan efter detaljplan är ohållbart. Med strategisk planering för mer effektiv markanvändning av Tyresös företags- och industriområden skapar vi möjligheter till fler arbetsplatser.

Vi begränsar exploateringen vid strandnära områden som förändrar Tyresös karaktär och försämrar livsförutsättningar för djur och växter – och som dessutom på sikt hotas av översvämningar på grund av klimateffekter.

Att kommunen höjt kraven i syfte att minska energianvändningen är bra, men högre energikrav och främjat miljö- och klimatanpassat byggande måste till. Lokal småskalig energiproduktion med sol och vind ska utredas och främjas där så är möjligt.

Genom att tillämpa balanseringsprincipen och kompensationsåtgärder får exploatörer ansvara för att ekologiska och rekreativa funktioner och värden återskapas på samma eller en närbelägen plats.

Särskilda uppdrag

- Bidra till mångfald och minskad segregation på bostadsmarknaden genom minst 50% hyresrätter vid byggande av flerbostadshus.
- Aktiv markpolitik och förvärv av strategiska tomter/områden.
- Effektivare markanvändning och upprustning av Tyresös industri- och företagsområden.
- Initiera en handlingsplan för att öka invånarnas tillgång till strand och vatten, inklusive fler strandpromenader.
- Skärpa kraven för miljö- och klimatanpassat byggande.
- Ta fram en åtgärdsplan för att minska antalet bullerutsatta bostäder.
- Utredda lokala kompensationsåtgärder vid exploateringar.

Verksamhetsområde 12: Væghållning och park

Tillgängligt, säkert, tryggt och miljöanpassat

Underhåll för gator, vägar och park ska genomföras utifrån ekonomi, miljö och sociala aspekter. Ekonomi är att regelbundet underhålla och att använda energin effektivt. Ekonomi är också att regelbundet söka statsbidrag för åtgärder som minskar utsläppen och stärker trafiksäkerheten. Tillgänglighet, säkerhet och trygghet innefattar en god vintervæghållning och snöröjning med alla trafikanter i åtanke, inklusive gång och cykeltrafikanter. Klimateffekter såsom ökad (extrem)nederbörd och halka ska vara grundförutsättningar vid planering och underhåll av trottoarer, gång- och cykelvägar.

Cykelvägar måste både byggas ut, säkerheten och tryggheten måste förbättras och miljöpartiets förslag är en fördubblad takt på satsningarna, jämfört med alliansen. Fler säkra cykelparkeringar, tydligare och bättre skyltning bidrar också till att fler kommer att välja att cykelpendla. För oss är Köpenhamn och Amsterdam inspirerande och positiva föredömen, av vilka vi i Tyresö kan lära oss en hel del. Miljöpartiet vill pröva att överföra resurser från vägsatsningar till cykelledssatsningar för att snabba upp takten på utbyggnaden.

Miljö är t ex att använda ”rätt” vägbeläggning och att stärka parker och grönområden. Bostadsnära grönområden är viktiga för hälsan och välbefinnandet. Parker och grönområden ska stärkas både utifrån upplevelsevärdena men också för att stärka biologisk mångfald. År 1992 slöt världens regeringar överenskommelse, ”Konventionen om biologisk mångfald”. Den bindande konventionen syftar till att bevara livets variationsrikedom och att motverka förlusten av ekosystem, arter och gener. Biologisk mångfald kan ses som en garant mot att försvagade ekosystem.

Forskare menar att alla arter har sin specifika roll i ekosystemet och om man tar bort en del av kedjan så blir hela systemet svagare och fungerar sämre. Med hög biologisk mångfald, exempelvis med flera arter som utför samma ekosystemtjänst minskar sårbarheten i ekosystem

Särskilda uppdrag

- Öka tillgängligheten för cyklister, med ett skyltat cykelnät av god kvalitet, med fler separerade gång- och cykelvägar, respektive bilväg- och cykelvägar. Satsa säkerhet och på regionala cykelnät.
- Förbättrad snöröjning och underhåll av gång- och cykelvägar.

Verksamhetsområde 13: Miljö och trafik

Ansvar för miljön och klimatet

Tyresö kommun ska vara ett föredöme i miljö- och klimatarbetet. Vi ska driva energieffektiviseringen och säkerställa att det byggs energisnålt. Vi ska göra insatser för ett hållbart resande – göra kollektivtrafiken mer attraktiv, öka andelen som går och cyklar, stimulera bilpooler, samla in matavfall för rötning till fordonsgas, verka för en biogaspump i kommunen med mera. Vi ska satsa på förnybar energi och mindre lokala produktionsanläggningar för sol- och vindenergi. En utvecklad bilpool kan upplåtas till kommuninvånarna när kommunen inte behöver den för sina transporter. Erfarenheter visar att utöver miljövinster, så är det ekonomiskt fördelaktigt med en utvecklad bilpool.

Andra viktiga uppgifter är åtgärder för biologisk mångfald, gröna tak och fasader som förbättrar mikroklimatet, minskar bullerstörningarna och ökar upplevelsevärdena, samt ger växter, insekter, små och lite större djur nya urbana livsmiljöer. Med en förstärkt Naturskola kan alla barn, fler vuxna och funktionsnedsatta guidas och uppleva naturen.

Vi ska föra diskussioner med arrendatorn för Uddby gård om att ställa om till ekologiskt jordbruk. Vi vill också att Tyresö kommun ska ta officiell ställning emot hälso- och miljöriskabla genmodifierade produkter.

Tyresöborna behöver också de satsningar som miljöpartiet i Stockholms läns landsting gör. Det gäller kollektivtrafikkort som gäller på land och vatten, lägre pris på 30-dagarskortet, återinförande av enkelbiljetten, samt fler satsningar på kollektivtrafiken. Kraftfulla åtgärder behövs för att styra över trafik till miljöanpassade transportslag. Att öka kollektivtrafikresandet främst i de yttre delarna av länet är en av de viktigare miljö- och klimatinsatserna. Kollektivtrafiken måste byggas ut, bli bättre och mer tilltalande, så att en del som idag kör bil förändrar sitt beteende och byter färd sätt. Det behövs också en modern politik som säger nej till att bygga Förbifart Stockholm, Södertörnsleden och Norviks hamn i Nynäshamn.

En långsiktigt hållbar ekonomi och omsorg om samhällsekonomin betyder att det är dags att börja prioritera och prioritera bort. Det är inte möjligt att samtidigt både klara en bra kollektivtrafik och bygga stora motorvägsprojekt. För att minska resandet krävs också teknisksprång och organisatoriska förändringar som möjliggör mer distansarbete och ökat hemarbete.

Maten är både en nödvändighet och en stor glädjekälla. Vi måste bort från kortsiktigt tänkande, halvfabrikat och fokus på billiga produkter – ofta innehållandes många tillsatser och kemikalier. Det är faktorer som kvalitet, smak, hälsa, miljö, klimat och etik (djur och människor) som ska vara ledande. Vi arbetar för mer närproducerad, lokalt tillagad mat ifrån grunden, större andel ekologiska och rättvisemärkta produkter, hänsyn till djurrätt, mer klimatsmart mat med mindre kött och säsonganpassad mat.

Matavfall och rester ska samlas in och rötas till biogas. Genom att välja rättvisemärkta produkter bidrar vi också till att arbetare får rimliga löner och till hållbar utveckling i de länder där dessa livsmedel produceras.

Särskilda uppdrag

- Åtgärder genomförda enligt Miljöpartiets förslag till klimatstrategi.
- Tyresö kommun ska ta officiell ställning emot hälso- och miljöriskabla genmodifierade produkter.
- Tyresö kommun ska bli en Fairtradecity.
- 50% ekologisk mat 2015 och 60% 2016.
- Förstärka naturskolan för att i högre grad informera och utbilda kommuninvånarna.

Verksamhetsområde 14: Vatten och avlopp

Säkra vattenkvalitet och klimatanpassa VA-systemet

Allt liv på jorden är avhängigt vatten. Vi kan välja bort andra livsmedel men klarar oss inte utan vatten. Dricksvattnets kvalitet är avgörande för hälsan. Tillgången till vatten är otillfredsställande på sina håll, i synnerhet i de östra delarna av Tyresö. Viktigt är att inte göra större uttag än vad som kan återskapas, då ökar risken för saltvatteninträngning. När nu kommunen fortsätter att erbjuda utökade byggrätter för fastighetsägare med egen brunn, så är det nödvändigt att också säkerställa vattentillgången långsiktigt.

Rent vatten är vår viktigaste naturtillgång och vi måste vara rädda om det vatten vi har och som våra barn och deras barn ska dricka i framtiden. Det kommunala dricksvattnet håller god kvalitet, men det är ofta lite sämre med vattenkvaliteten från enskilda brunnar. För att säkerställa att vattnets kvalitet och att det inte läcker ut föroreningar i vattendrag, sjöar och hav, ska Tyresö kommun främja utvecklingen av hållbara vatten- och avloppslösningar. Det är nödvändigt för att minska utsläppen ska minskas och om vi ska kunna rädda Östersjön.

För att möta klimatförändringarna krävs förutom minskade utsläpp också anpassning till ett förändrat klimat. Det gäller inte minst VA-systemet som måste byggas och underhållas utifrån risker som extremnederbörd och stigande vattennivåer. Ett anpassat VA-system tar hand om stora plötsliga vattenflöden som också kan innehålla stora mängder föroreningar genom ökade flöden av spillvatten.

Särskilda uppdrag

- Utsläppen från enskilda avlopp ska minska.
- Minska dagvattnets negativa påverkan på sjösystemet och Östersjön.
- Tyresö kommun ska stödja alternativa miljöanpassade VA-lösningar i områden där det kan förbättra kvaliteten och uppnå mindre miljö- och klimatbelastning, samt bidra till minskade investeringskostnader.
- Klimatanpassa Vatten- och avloppssystemet.

Verksamhetsområde 15: Renhållning

Mindre resursslöseri, rent och snyggt

Tyresö kommun ska arbeta och stödja kommuninvånarna utifrån EU:s avfallshierarki, den så kallade avfallstrappan. Avfallstrappan innebär åtgärder med prioriteringsordning 1. Minska mängden och farligheten, och sedan 2. Återanvända 3. Materialåtervinna 4. Energiutvinna och 5. Deponera.

Avfallsmängden måste minska eftersom jorden och våra ekosystem inte tål vårt fortsatta resursuttag och omvandlingen av dessa, när resurserna blir till varor och produkter. Avfallet ska i största möjliga mån tas tillvaratas eftersom det mesta av avfallet är en resurs, och kan återanvändas och återvinnas, eller utvinnas energi ifrån. Detta gäller dock inte för avfallet som deponeras.

Tyresös utemiljö ska vara ren och trevlig med papperskorgar inom behändigt avstånd.

Särskilda uppdrag

- År 2015 uppgår andelen matavfallsinsamlade hushåll till 75% och i 100% av kommunalt finansierade verksamheter.
- Bättre efterlevnad av avfallstrappan.
- Kretsloppscentralen har med undantag för större helger öppet varje dag i veckan.

Verksamhetsområde 16. Bygglovsverksamhet

Tillgängligt, säkert och avgiftsfinansierat

Tyresö kommuns bygglovsverksamhet har länge tid varit hårt belastat. Samtidigt som tempot nu drivs upp är det viktigt att följa lagstiftning och säkerställa att hanteringen sker på ett tillfredställande sätt. Bygglov ska ställa krav och stödja kommuninvånarna och i största möjliga mån anpassa byggnaderna utifrån naturmiljöns förutsättningar. Bygglovsverksamheten ska vara självfinansierad.

Särskilda uppdrag

- Verksamheten ska under perioden uppnå full avgiftsfinansiering i den del som kan avgiftsfinansieras.

Verksamhetsområde 17: Näringsliv

I Tyresö finns över 1000 småföretag och ca 11000 arbetstillfällen. Den största arbetsgivaren är Tyresö kommun med cirka 2 500 anställda. Det storstadsnära läget är gynnsamt, arbetsmarknaden är relativt varierad och rekryteringsläget gott. Kommunens tillämpning av lagar och regler är uppskattat av företagarna. Störst förbättringspotential har Tyresö när det gäller kommunens service, bemötande och handläggningstider. Ett blomstrande näringsliv är ett viktigt politiskt mål och därför är det angeläget att vår service till företagarna förbättras.

Upphandlingsverksamheten i kommunen styrs av gällande lagstiftning och interna policys och riktlinjer. I Tyresö kommun ska all upphandling präglas av affärsmässighet och konkurrens. Tyresö kommun upphandlar årligen varor, tjänster och byggtreprenader för cirka 500 mkr, exkluderat årliga investeringar. Men Tyresö kommun ska t ex genom mindre och avgränsade upphandlingar se till att även små företag ska kunna lägga anbud.

Miljöpartiet föreslog redan under förra mandatperioden att kommunen skulle ta initiativ för att med företagarna utveckla och förtäta för att öka möjligheten att få rum med fler företag i de områden som avsatts för näringslivsverksamhet. I utvecklingen av västra Tyresö Centrum vill miljöpartiet att det i gatuplanet planeras för småbutiker, kontor för småföretag etc. som inte är störande för de boende i bostäderna. Miljöpartiet vill utveckla deltagandet och dialogen med alla kommuninnevånare och också företagare i kommunen. Vi stödjer planerna på att ett företagsråd inrättas.

Särskilda uppdrag

- Ett företagsråd inrättas. Initiativ att tillsammans med företagare i kommunen utveckla och förtäta våra nuvarande företagsområden.
- Ta fram modeller för systematisk samverkan mellan Tyresö kommun och relevanta aktörer inom näringslivet för att bidra till grön teknikutveckling och minskad miljö- och klimatbelastning.
- Ta fram modeller för systematisk samverkan mellan Tyresö kommun och relevanta aktörer inom näringslivet för att bidra till fler arbetstillfällen, lärlings- och praktikplatser, så att de som står långt ifrån arbetsmarknaden får in en fot i arbetslivet och att alla 16-17-åringar kan erbjudas sommarjobb inom kommunen.

Verksamhetsområde 18: Gemensam verksamhet

Värdegrund

Värderingar, attityder, erfarenheter och kunskaper påverkar vårt bemötande av våra medmänniskor. Tyresö kommuns värdegrund ska omfatta all verksamhet så att, jämställdhets-, barn-, äldre- och funktionshinderperspektiv synlig- och tydliggörs. Det är viktigt att de olika perspektiven beaktas, eftersom genus och normer kan påverka bemötandet. Personal ska utbildas i hbt-frågor, med syftet att komma bort från värderingar som utgår från heterosexuella normer. En viktig grund är invånarnas hälsa och livskvalitet. Kontinuerlig fortbildning krävs för att alla ska bli sedda och känna sig förstådda. Arbetet ska bedrivas i enlighet med FN:s Barnkonvention och Tyresös tillgänglighetsprogram. Ingen diskriminering ska få förekomma. Kognitiva och psykiska funktionsnedsättningar ska uppmärksammas i tillgänglighetsarbetet.

Jämlikhet och jämställdhet

Alla beslut ska fattas utifrån jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv. Förhållningssättet ska gälla inom kommunens alla verksamhetsområden och vid bemötandet av invånarna. Arbetet ska bedrivas systematiskt och integreras i styr- och uppföljningsprocesser. Fördelningen av skattemedel ska fördelas jämt mellan könen. Våld mot kvinnor och barn ska motverkas – i hemmet, på arbetsplatsen och på offentlig plats.

Jämställda löner och frånvaro av osakliga löneskillnader ska säkerställas genom årliga lönekartläggningar. Osakliga löneskillnader ska ej förekomma. Kontinuerligt arbete med lönekartläggningar, uppföljningar och utvärderingar av dessa är nödvändigt. Rapportering av lönejämförelser ska ske i faktiskt kronotal, ej i procent.

Särskilda uppdrag

- Attraktiv arbetsgivare, för att tydliggöra var och ens möjlighet till utveckling i sitt arbete utarbetas tydliga lönesystem med individuell lönesättning och som motverkar diskriminering och godtycklighet.

Verksamhetsområde 19: Kommunalförbund

Gäller all samverkan och medlemskap i intresseorganisationer, kommunalförbund och gemensam nämnd eller annat formaliserat arbete. Gäller även revision.

Ekonomiskt, bättre kompetens, mindre som faller mellan stolarna

Tyresö kommun ska systematiskt samverka med andra aktörer. Samverkan är särskilt viktig kring folkhälsoarbetet, hälso- och sjukvården, omsorgen, äldreården, psykiatrin och beroendevården. Ingen person ska riskera att hamna mellan stolarna genom oklar ansvarsfördelning eller bristande samverkan. Samverkan är också väsentligt när det gäller kollektivtrafiken, där kunskap och kännedom om lokala förhållandena finns inom kommunen, men där landstinget finansierar och beslutar.

Miljötillsyn, brandförsvaret, god luftkvalitet samverkar vi också kring i hela regionen eller med kommunerna på Södertörn. Södertörns Miljö- och hälsoskyddsnämnd, Brandförsvarsförbundet och Överförmyndarnämnd samt Östra Södertörns samordningsförbundet, intresseorganisationer som Tyresås vattenvårdsförbundet, SKL, KSL, Luftvårdsförbundet m.fl. är exempel på samarbete som syftar till att förbättra verksamheter och ge bättre service åt kommuninvånarna.

Samverkan är en nyckel till framgång och viktiga samverkanspartners är Stockholms läns landsting, sociala företag, (själv)hjälp- och brukarorganisationer, kvinnojourer, hälsoinriktade företag med flera. Vi vill ytterligare förbättra samarbetet med det lokala näringslivet och utveckla sociala företag inom kommunen. Det behövs insatser, där sociala kooperativ kan vara en del av lösningen, till exempel för unga utan fullgjord skolgång och för personer med utländsk bakgrund. Genom samarbete med Södertörns-kommunerna effektiviseras upphandlingen och resurser frigörs i Tyresö kommun.

Tyresö kommun tar initiativ till att bilda ett kommunalförbund med närliggande kommuner, för att undersöka möjligheten till bättre nyttjande av idrotts- och kulturanläggningar.

Särskilda uppdrag

- Utveckla systematisk samverkan mellan Tyresö kommun och relevanta aktörer inom folkhälsoarbetet, hälso- och sjukvården, omsorgen, äldreården, psykiatrin och beroendevården.
- Utveckla samarbetet ytterligare inom Södertörnskommunerna för att få ut ökade stordriftsfördelar vid till exempel upphandling och för att möta behoven av hallar och planer då idrottsföreningar når högsta ligan och kraven på anläggningarna ökar och kostnaderna kan bli lägre om vi samarbetar tex i ett kommunalförbund.

Verksamhetsområde 20: Politisk verksamhet

Demokrati

Demokrati kan inte tas för självklart, utan måste ständigt återerövas. Demokratins arbetsformer ska kontinuerligt utvecklas och utvärderas. Att arbeta för ökat politiskt intresse är väsentligt, då demokratin legitimeras genom människors tillit. Här krävs insatser. Inför valet 2014 ska Tyresö kommun arbeta för ett högre valdeltagande, med särskilda insatser riktade mot de bostadsområden med lägst deltagande, de med ett valdeltagande under 70 procent.

Demokrati är dock mer än att medborgarna röstar vart fjärde år. Därför ska kommunpolitiken levandegöras och invånarna uppmuntras till politisk delaktighet. Småbarnsföräldrar, egna företagare och personer med funktionsnedsättning ska kunna delta och fler demokrativerktyg prövas. Ökad delaktighet både av brukarna och de anställda i verksamheterna uppmuntras och vid förändringar som berör medborgare ska deras åsikter efterhöras, vilket inte innebär att de har veto men dialogen uppmuntras och argumenten ska alltid prövas.

Politikers arvoden ska vara rimliga, med nivåer som inte skiljer alltför mycket från vanliga lönenivåer i samhälle. Miljöpartiet vill inte ha ett nytt frälse med höga arvoden. Många människor är engagerade i andra delar av föreningslivet och flertalet får inte arvoden för sitt engagemang.

Politisk verksamhet är oerhört viktigt, men alla verksamheter som kan måste bidra till att sänka kostnaden. Vi vill sänka arvodet för kommunalråden, nämndordföranden samt de politiska partierna. Av en total budget på ca 16 mkr anser vi att kostnaden kan minskas med 2 mkr för 2015.

Särskilda uppdrag

- Införa öppna nämndmöten och allmänhetens frågestund.
- Ungdomsfullmäktige införs.
- Plan för att höja valdeltagandet till minst 70% i alla kommundelar.
- Öka kommuninvånarnas möjlighet till delaktighet och demokratiskt inflytande med samråd i andra frågor än planer, lokala folkomröstningar, ungdomsinflytande mm.

Verksamhetsområde 21: Tyresö Bostäder AB

Bygg och efter behov

Tyresös bostäder ska bygga bostäder som möter upp bostadsbristen, i synnerhet ungas och äldres behov. Marken ska användas effektivt men ändå inte överexploatera bostadsnära grönområden, då de är väsentliga för människors hälsa och välbefinnande. Den fria uteleken är också viktig för barns utveckling.

Bostäderna ska hålla hög standard, vara miljö- och klimatanpassade. De boende ska i hög grad kunna påverka sin energianvändning, avfallshantering/återvinning och sin bostadsnära miljö. Lokal småskalig el- och energiproduktion kan utgöra komplement.

Tyresö bostäder ska tillsammans med Tyresö kommun säkerställa att barnfamiljer och kvinnor som har utsatts för våld i bostaden inte vräks. Prioriterat är att tillgodose behovet av jourlägenheter för kvinnor och barn som utsatts för våld och som har tvingats att fly sitt eget boende. Bolaget ska skriva in en social klausul och pröva ökad boendeinflytande enligt den modell som framgångsrikt tillämpats i Södertälje.

År 2015 ska Tyresö bostäder i samverkan med Tyresö kollektivhusförening bygga ett litet kollektivhus inrymt i en/två portuppgångar. Kollektivhus är ett bostadshus med vanliga lägenheter. Där finns också gemensamma lokaler där de boende kan laga mat och äta tillsammans, kök och matsal samordnas med ett äldreboende för bättre resursnyttjande, de kan odla sin hobby och umgås.

Särskilda uppdrag

- Andelen hyresrätt i flerbostadshusen ska uppgå till 50%, under mandatperioden.
- Tyresö bostäder ska planera för och bygga fler ungdomslägenheter.
- Befintliga fastigheter förses med gröna tak, där så är möjligt och med produktion av el och värme genom småskaliga anläggningar med solpaneler och vindkraftverk.
- Mer miljö- och klimatanpassat byggande, individuell mätning av el-vattenförbrukning ska prövas.

Verksamhetsområde 22: Tyresö Näringslivsaktiebolag

Tyresö Näringslivsbolag har spelat ut sin roll och bör kunna avvecklas och kvarvarande mark bör säljas till Tyresö Bostäder.

Uppföljning, intern kontroll och kommunikation

Se förvaltningens text i Alliansens förslag till kommunplan, med hänsyn taget till Miljöpartiets förslag till kommunplan.